

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Iznaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petitvste za enkrat K 1.80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprite reklamacije so poštnine prost.

Osvoboditev naših vojnih ujetnikov.

Veliko tisoče sinov jugoslovanske domovine še ječi pod jarmom vojnega ujetništva. Druge države so svoje člane večalimani že vse oprostile ujetniških spon, če izvzamemo ujetnike v Rusiji, iz katerega je povratek vsled notranjega nereda menda nemogoč. Italija je iz ujetništva odpustila skoraj vse pripadnike drugih držav, samo Jugoslovane je zadržala. Ljudstvo se je povpraševalo ter še vedno povprašuje, ali je vlada naše države kaj storila za osvoboditev naših vojnih ujetnikov. Kot tolmač ljudskih želja in zahtev je poslanec dr. Hohnjec ministrskemu predsedniku Davidoviču 29. oktobra poslal interpelacijo in 4. decembra pr. l. vprašanje o tem, kaj bo z našimi vojnimi ujetniki v Italiji, kdaj bodo oproščeni in kaj je naša vlada storila za nje.

Na to interpelacijo, odnosno vprašanje je ministrski predsednik kot vodja poslova zunanjega ministrstva 25. decembra dal odgovor, ki je dr. Hohnjec preko

predsedstva Narodnega predstavništva bil dostavljen čez eden mesec in, ki slove tako-le:

Gospod poslanec! Od Vašega zadnjega vprašanja, dostavljene mi z aktom predsedništva začasnega Narodnega predstavništva br. 6277 od 11. tega mesca, se je zgodil značajan preokret v držanju uradne Italije. Potem ko se je dolgo upirala odpustiti domov jugoslovanske ujetnike, je italijanska vlada nazadnje odstopila od svojega nepopustljivega držanja ter je sprejela predlog kraljevske vlade o osvobojenju naših ujetnikov. Ta značajan uspeh je delo dolgih in mučnih naporov kraljevske vlade. Dostavljajoč Vam to na znanje, imam čast Vas prositi, gosp. poslanec, da prejmete uverjenje mojega spoštovanja.

Ljuba Davidovič.

Predsednik ministrskega sveta:

Uradno znižanje cen pri živini.

Poslanec dr. Hohnjec je v imenu Slov. Kmečke zveze 26. januarja poslal deželni vladi v Ljubljani naslednji protest:

Po poročilu Ljubljanskega dopisnega urada z dne 22. januarja je deželna vlada za Slovenijo poslala vsem okrajnim glavarstvom in civilnemu komisariatu za Prekmurje navodila, po katerih naj se določijo v celi Sloveniji po enotnih načelih prodajne cene za živila in druge vsakdanje potrebščine. Po izjavi strokovnjakov, ki jih je zaslišal odsek za prehrano, je smatrati naslednje cene za klavno živino kot primerne in odgovarjajoče sedanjim prilikam: za vole 8 do 10 K za kilogram žive teže, za krave 6 do 8 K za kilogram, za bike in telce 7 do 9 K za kilogram, za koščeno živino pa brez razlike 5 K za kilogram žive teže. Okrajna glavarstva imajo poskrbeti, da se te cene čimprej uveljavijo ter vsako navijanje teh cen prepreči.

Zoper to namero deželne vlade, ki je v protislovju s proglašanim in drugod veljavnim načelom svobodne trgovine, ter proti gospodarstvu slovenskega kmeta zelo občutno oškodovati, moram v imenu Slov. kmečke zveze odločno ugovarjati.

Deželna vlada se sklicuje na mnenje strokovnjakov, ki jih je zaslišal odsek za prehrano in ki so omenjene cene 5 do 10 K za kilogram spoznali in določili kot primerne in sedanjim prilikam odgovarjajoče.

Kot pravično načelo za določitev cen more veljati edino le-to: Cene živine in sploh vsem kmetiskim pridelkom morajo biti s sedanjimi cenami za obleko, obutev, platno, klobuke, železo, vse orodje itd. v istem razmerju, kakor pred vojno. Vzporedimo si cene pred in po vojni:

stal je pred vojno	sedaj stane	kolikokrat je dražje
1 klobuk 6—K	200 500 K	30—80
1 m platna —50	40	80
1 par čevljev 16—	400	25
1 obleka za kmeta 20—50	1500 2000	30—40
plača za klapca na leto 160	900—1200	6—8, k temu je še treba d. dati obutev, obleko...
plača za deklo na leto 120	800—1000	9
1 kg železa —20	9	45
1 kg žive teže pri živini —80—1		

Iz te vzpore ditve sledi, da bi živina la morala stati 1 kilogram najmanj 20 do 25 K, potem bi še niti ne dosegla razmerno istega zvišanja cen kakor druge reči, ki jih rabi kmet. Na taki višini pa cena živine nikdar niso bile, niti so sedaj, niti menda nikdar ne bodo. Cene pri živini bi se smele le t. krat znižati, če bi se sorazmerno znižale cene pri vseh vrstah blaga in potrebščin. Dokler pa se to ne zgodi, je vsako uradno znižanje cen pri živini neupravičeno.

Iz navedenih razlogov moram zoper vladino določitev cen pri živini v imenu Slov. kmečke zveze odločno ugovarjati. Hkrati je treba vlado opozoriti na to, da bo njena naredba o znižanju cen pri živini najbrž imela to posledico, da se bo v naših krajih ponudba živine za prodajo zmanjšala ter bo narasla tihotapska trgovina z živino preko državnih mej in preko meje na Hrvaško, kjer je cena živine višja.

„Samostojni“ z noži in gorjačami.

Pristaši „Samostojne kmetijske stranke“ so v vsakem oziru dediči in nasledniki divjaških Stajercijancev. Njih orožja so: laž, nasilje, nož, gorjače, kamenje in gnila jajca. Pišece in Dobova, kjer so Urekovi pristaši krščanskimisleče kmete obmetavali z

LISTEK.

Januš Golec.

Pozdravi rojakov.

Rajna Avstrija, da bi bila pokopana za vso večnost, bala se je menda, kot invalid in življenjski pohabljenec bi jej znal hoditi v trošno napotje, pa me je na višji ukaz porinila v ono hišo pri Graecu, ki je imela komaj vidno načorgano napis „Dom invalidov.“ Na lastno željo me niso vtaknili v posebno celico — ampak med moštvo, med Slovence in Bosance. Po več letih priznani, prav v srce me je ganil koj prvi pozdrav pri vstopu v sobo, ko so me vsi pozdravili: „E, zopet en brate več! Pozdravljen in dobrodošel!“

Da, da, brat sem jim bil že koj pri prvem pozdravu. Brat po pohabljenem telesu in vojnem gorju izmognani duši. Sedaj sem bil v domu najžalostnejših vojnih posledic, v hiši živih mrličev — ljudi še po letih moško krepkih ter fantovsko mladih, v objemu bratov, kakor so me prijateljski nazvali vsi, ko sem stopil med nje in me je ošvignilo bratsko oko invalidov Slovencev in Bosancev.

Moji novi bratje so se odpravljali k ranemu počitku, ko je meni odkazoval zdravnik prostor in postelj. Za zglatvi teh invalidnih bratov se je svetlikalo vse polno umetnih rok, k posteljam so bile prislonejene one svetlikaste usnjate in lesene noge. Ta pogled na te umetne človeške ude me je dirnil in presunil v trenutku; v tolažbo me je pobožal, mi razblinil prvi žalostni utis komaj slišani in nezabni pozdrav: brate.

Vedno sem si predstavljal, da je ta graški invalidni dom hiša kletve, nevolje, sovraštva in opravičenih solz. Ne, že koj prvi večer sem se prepričal, da so mi ti novi telesni bratje, bratje tudi po krščansko verni duši, v kateri nikoli ne zatone in ne ugasne oni blaženi up na plačilo in nagrado za udano

preboleno gorje. Dom živega gorja: bil je dom slovanske bratskih pogovorov. Lopovi so bili v ustih teh bratov le avstrijski, madžarski in nemški poveljniki s svojimi cesarji in državama vred in nikdo drugi. Zelja v grob in večno propast je sikala iz teh za celo življenje življenjsko potrebnih udov oropanih bratov le: Avstriji, Nemčiji in prokleti Italiji.

Prav v srcu zadovoljen, da sem prišel tu med brate, sem legel tudi jaz k počitku in spal prvič kot vojak res med telesnimi ter dušnimi brati.

Zjutraj pa me je predramilo iz spanja ono rožljanje s protezami, ono skripanje umetnih rok in stopicanje ter štorčkanje železno-usnjatih nog. Bratje so vsajali, si privezovali umetne roke in tuje noge. Sanitetni narednik je vstopil, pozdravil in začele so se vsakdanje vaje v oblačenju enorokih mi bratov. Res, začudeno sem strmel, do kolike spretnosti se povspne želeč samozavestno eno roko. Vsi enoroki so se obuli in oblekli z eno samo roko brez tuje pomoči.

Mene je narednik opozoril, naj tudi jaz pazim na to enoroko opravilo, da bom lahko stopil po enem mesecu vsakdanje vaje med že dokaj spretno brate, ki ne rabijo pri napravi nobene tuje pomoči. Brat Janko iz same bele Ljubljane mi je še počasi pokazal, kako se smukne v hlače pri dejanski pomoči ene roke, kako se zadržnejo in zapentljajo čevlji z zobmi, vse drugo pa je itak enostavno in za eno roko prav samoobsebi umevno.

Veliko večji reveži kot enoroki so skraja eno-nožci. Hoja z umetno nogo ni nič kaj enostavna, česar bi se človek koj lahko lotil. Kolikrat je kateri siromak padel, se pobiral s trudom, predno si je opomogel toliko, da je stal na svoji in umetni nogi samostojno. V hoji z umetno nogo se zbrihta invalid še le po nekaj mesecih res vstrajne in požrtvovalne vaje.

Namen tega graškega invalidnega doma je bil: invalide toliko izvežbati v rabi umetnih rok in nog, da ne bi bili pri vsakem življenjskem koraku navezani na tujo pomoč. In ta vežba invalidov je rodila večkrat občudovanja vredne uspehe, katerim so se

čutili zdravi in nepoškodovani ljudje.

Ko so se pa moji bratje enkrat oblekli, jih je porazdelil narednik k raznim rokodelskim opravilom, ki so bila prikladna za eno roko in eno nogo. Ta vežba v rokodelski stroki je bila bolj počasna, pa ne brezuspešna, ker vsak je napredoval pri delu od dne do dne, če tudi med stokratnimi bridkimi vzdihmi in med nadčloveško potrpežljivostjo in vztrajnostjo. Med brati v moji sobi je vladalo prepričanje: invalidni brat pomagaj si sam, država in drugi ti ne bodo stali vedno za hrbtom s polno skledo iz — samega usmiljenja!

Kakor rečeno in povedano, v naši sobi ni bilo one surove vojaške kletve in ne onega srdito obupnega zabavljanja. Le včasih se je pripetilo, da je kak novinec brez noge pozabil pod odejo, da ima samo le eno nogo, planil je kot zdrav iz postelje in se zakotalil po tleh. Pri takih prilikah so se izvili tudi iz fantovskih in moških prs v srce segajoči vzdih in tožba čez to nesrečno vojno. Solze sem videl lesketati v očeh svojih bratov le ob času obiskov, ko so prihajale med invalide: matere, žene, sestre in otroci. Pri vrelcu solza svojecev se je oplahnilo v kopeli človeškega gorja — solzah — tudi invalidovo oko.

Mene niso gonili med rokodelce, ampak ko sem enkrat dokazal, da znam rabiti samo desnico pri napravljanju, sem lahko pisal in čital in se sprehljal po vrhu, nikdo se ni zmenil za me, da sem bil le na večer ob določenem času v sobi in pod odejo. Toliko mi je pomogla ta invalidna vežba v graškem invalidnem domu, da se ne ustrašim še danes pri napravljanju prav nobenega, ki rabi obe roki. Eden in pol meseca sem vežbal zdravo desnico v samopomoči in jo izuril toliko, da pogrešam danes ravo levico le pri rezanju mesa, ker ni lepo, da bi držal v družbi z zobmi vilice in rezal z desnico, kakor so nas učili v invalidnem domu.

Ni tokrat moj namen, da bi s temi malenkostnimi vrstami popisal celo hišo življenjskega invalidnega gorja v domu invalidov, kar bom še storil ob priliki.

gnilimi jajci, pričata o lastnostih, ki dišijo liberalno-nemčurske „samostojne“ tolpe.

Nov dokaz o neprimernem divjaštvu pristašev te stranke so dogodki v Smarju v četrtek, dne 22. januarja. Te dogodke opisujejo očitvidci tako-le:

Izobraževalni tečaj.

Naši največji krščanski ljudski organizaciji: Kmečka zveza in Slov. krščansko socialna zveza sta priredili dne 22. januarja enodneven tečaj za kmetstvo in delavsko prebivalstvo. Namen tega tečaja je bil, da dobijo naši ljudje potrebnega poduka v socialnem političnem in splošnem oziru s posebnim oziranjem na sedanje žalostne razmere v naši državi in da se naši ljudje iz vseh občin izobrazijo za voditelje in organizatorje. Tečaj je ob 9. uri otvoril č. g. Frane Hohnjec. Nadalje je vodil tečaj okoliški župan Stoklas. Predavala sta urednika Marko Krajnc in Fr. Zebot iz Maribora.

Ogromna udeležba.

Na Slov. Stajerju se gotovo noben tečaj ni bil tako dobro obiskan, kot ta. Okoli 700 naših mož, mladeničev, žen in deklet iz vseh občin celega šmarskega okraja se je udeležilo te važne prireditve. Pazno in z vidnim zanimanjem so sledili navzoči predavanjem.

Samostojneži se pripravljajo.

V gostilniških prostorih Habjanove gostilne se se že od ranega jutra zbirali samostojni poglavarji. Pozvani so bili iz vseh okoliških župnij. Najhujši pretepači, ki jih premore kaka župnija šmarskega okraja so bili v Smarju. Celo iz Slivnice, St. Jurja, Slave, Rogatec in Ponikve so prišli najgrši kričači. Vse je teklo po vedno žejnih grlih. In še plačevati ga ni trebalo. In v sredi med njimi se je sukal kakor neverieca mesar in gostilničar Habjan. Družbo so mu delali pri predpripravih zibiški finančar Pevec, računski podčastnik in pokaličar Sket, mladi in stari Poglišek in enakorodni sodrugi. Pohvalno moramo omeniti, da je le malo domačinov — Smarčanov bilo v Habjanovi družbi, večina so bili tuji. Od naše strani se pri ogromnem številu udeležencev ni moglo vpeljati rediteljske službe. Z ozirom na resno in stvarno stvarino predavanj in mirnost naših ljudi smo pričakovali, da nas bodo „samostojneži“ pustili pri miru.

Razbojniki se navajajo v dvorano.

Bilo je okoli 1. ure. Predavatelj je ravnokar razpravljal o bodočih volitvah. Naš somišljenik Miha Gobec iz Mestinjega je prvi opazil nameravani napad in zakliče: „Govorniki, pazite se, samostojneži prihajajo. Vreči vas hočejo z odra.“ V ozadju, kjer je Habjanova dvorana razdeljena na dva dela se pojavi mesar in gostilničar Habjan in divje zatuli v dvorano: „Vun z njimi! Dol z njimi! Poberite se z odra! Pobijte jih!“ In za Habjanom so se silili v naloženo polno dvorano samostojni razbojniki. Večje število pa se jih je bilo že poprej pomešalo med udeležence.

Prvi napadi. — Vpitje. — Naši se strnejo pred odrom.

Mesar Habjan se peni, krili z rekami v zrak in na vse strani ter tuli kot obseden. Mesarske pene so trele na desno in levo. Samostojneži so si delali pot s silo: z okovanimi gorjačami, petami, kremplji in pestmi. Naši se branijo. Nastal je grozen vršec in metež v sredi dvorane. Kmalu so naši fantje in možje napadalec porinili iz dvorane. A zopet so pridrli ojačeni razbojniki v bližino odra. Pred odrom se strnejo naši v sklenjeno vrsto, da ščitijo govornika, ki sta mirno stala na odru. V sredi dvorane so bili naši in samostojni v velikem metežnem klopčiču. Najhuje je bilo to, da naši niso mogli razločiti kdo je samostojnež, dočim so se ti divjaki dobro poznali.

ampak hotel sem le omeniti, da sem se tudi jaz mudil poldrugi mesec med vojaškimi brati, katerih ne za-
bim nikdar.

Ko sem se že spretno obuval, oblačil in maše-
val s samo desnico, so menili predstojniki invalidne-
ga doma, da bi bilo dobro, ko bi pogledal še na dem-
E svojemu očetu in materi, ki posedata gotovo za in-
valida boljše telesna in dušna zdravila, kot pa in-
valida dom v Gradcu.

Poslovil sem se od enorokih in enonogih bratov
in se odpeljal na dom ob Sotlo med rojake, ki so poz-
nali gorje ter zlo vojne po večini le iz ust in opiso-
vanja drugih.

Poslovilvi se kot v svet pognani invalid od ce-
sarja in bognasvaruj Avstrije, bil sem srečen, ker
sem se zmuznil sicer pokvekan in pohabljen iz one
službe ter stanu, ki mi bo zopern na veke — od vo-
jaštva.

Z nepopisnimi občutki uživanja rojstno domo-
vinske sreče sem pozdravil Sotlo in dom, ki nista gle-
dala nikoli brezna nesreče svetovne vojne. Prve dni
po povratku se nisem rad srečeval z nikomur, in-
validna nagrada so mi bile stopinje ob potoku, žubore-
čim mi tik rojstne hiše in po hrastovem gaju nad hi-
šo, ki mi je vival v zadelnino telo in oledenelo dušo
mir tihega, blaženega in rajskega miru na kmečko-
rojstnih tleh. Pozdravljal sem po cele dneve v duhu
ono lahno valčkanje potoka in ono tišino hrastovega
gaja sedaj kot po vojni usodi izšel berač, ker nisem
znal prav ceniti teh naravnih virov miru in tolažbe
kot razposajeno zdrav mladenič.

Pa so pravili mati pri cerkvi znankam: Naš se
je vrnil, doma ne ostal, ker so ga odpustili od voja-
kov kot invalida. In res, oglašati se je začel iz gole
radovednosti ta in oni sorodnik ter znanec, da bi ga
obiskal kaj v kratkem in mu povedal, kako se mi je
godilo pri vojakih in na vojski, kjer sem se mudil ta-
ko dolgo.

Habjan predera na oder.

Mesar Habjan se je z nekaterimi samostojneži
po divje zakadil v naše vrste in je pritulil na oder.
Slišalo se je samo: „Vun! Vun! Klerikalcev nikdar
več v mojo hišo! Dol z njimi!“ In sedaj so se lotili
Zebota. Dva divje sikajoča in oči od strasti buleča
divjaka sta ga zgrabila in ga hotela vreči z odra.
Napadeni se krepko brani. A vendar ga s silo spravi-
vijo v dvorano. Obkolijo ga razbojniki, po svoje ob-
delujejo in vržejo ob tla. Vrli šmarski, sladkogorski
in šentpeterski možje in mladeniči so ga rešili iz kri-
tičnega položaja.

Razbojnik z nožem.

Ko Zebot vstane, se zakadi proti njemu srednje-
velik čokat človek, podoben levemu razbojniku na
Golgoti na hribčku Sv. Roka. Jezik mu je molil iz
ust in v roki je držal orožje samostojnih divjakov —
nož. Zakadil se je proti Zebotu, a ta se je srečno u-
maknil sunku, ki je bil naperjen proti njegovi glavi.
Razbojnik ga je le lahko rani na levi roki. Kri se
mu je vtila iz rane in prijatelji so ga spravili iz dvo-
rane.

Napad na g. Somreka.

Druga gruča samostojnih napadalec se je z
veliko besnostjo zakadila na mirnega sladkogorskega
kaplana g. Somreka. Vrgli so ga k tlom, ker so mi-
slili, da imajo v pesteh g. Krajnc. Napadenec je
ranjen na desni roki in na glavi. Tudi njega so re-
šili naši vrli fantje.

Naši zapustijo dvorano.

Kmet iz šmarske okolice zakliče: Pojdemo proč
iz jame razbojnikov. In vsi naši so prostovoljno za-
pustili dvorano.

Ljudstva zboruje.

Ljudska množica se je nato zbrala na trgu pred
župniščem. Ranjen Zebot je nato opozoril zbrano ljud-
stvo, kaki divjaki se zbirajo v Samostojni. Kjer
je v šmarskem okraju kak razbojnik in pretepač,
vsakega so prignali nad nas, ki smo mirno zborova-
li in se posvetovali. Poslanec in župan Vrečko iz Po-
nikve pravi: Nož, gorjače in gnila jajca, to so zna-
menja samostojnežev — razbojnikov. Po govoru ure-
dnika Krajnc in zaključnih besedah župana Stokla-
sa se je ljudstvo razšlo.

Voditelji ljudstva se posvetujejo.

Sledilo je nato posvetovanje županov in drugih
zaupnikov Kmečke zveze. Priprosti možje in mlade-
niči so izjavili: Sedaj so se nam popolnoma odprle o-
či. Samostojna Kmetijska stranka je res stranka li-
beralnih mesarjev, brezverskih krčmarjev, šnopsar-
jev, pretepačev, kričačev in razbojnikov. Vsi so so-
glašali v enem: Vodja samostojnežev, mesar in krč-
mar se je preobjedel denarja krščanskega slovenske-
ga ljudstva, rešili smo ga dolgov in sedaj pošilja nad
nas in naše ljudi divjake z nožmi in gorjačami.

Uspeh.

Po zborovanju je prišlo večje število kmetov, ki
so se zapeljani dali vpisati v Samostojno. Izjavili so,
da so se jim danes odprle oči. Samostojna Kmetijska
stranka je grša od štajercijancev, starih liberalcev
in socialnih demokratov. Šmarski dogodki so pokazali,
da se zbirajo krog nje ljudje z nožmi in taki s
črnimi ovaduškimi naklepi.

Zakaj so divjali?

Videli so uspeh tečaja. Naši ljudje bodo pouče-
ni o položaju in o programih raznih strank. Kmečka
zveza pridobi s takim poukom na stotine zavednih in
neomahljivih pristašev, ki se ne dajo prodati ne za
plesnivo samostojno koruzo in ne za laži, ki jih ši-
rijo samostojni preroki.

Odkrito priznava, prav nič nisem bil vesel teh
raznih povabil, da bi trosil in raznašal med znanci
in sorodniki vojne dogodljaje, gorje in strahoto, ker
so mi zagomazeli mravljinici studa ter ogorčenosti na
vojno in vojaštvo že pri samem trenutnem spominu na
vojno službovanje.

No, in vendar sem stopil v nedeljo popoldne z
materjo in s svojim starim prijateljem Joškom navkre-
ber k stricem, da jih vidim in pozdravim na željo
lastne mi matere.

Juljsko solnce je žgalo, da je mrgolel in se pre-
metaval v vročini zrak v milijonskih mehurčkih, ko
smo sopli na hrib med sadonosniki in skozi stoinsto-
letni kostanjev gaj k stricu in teti. Prav obeh ni bilo
doma, so nam povedali na vrhu, pa bosta kmalu pri-
šla, samo malce naj potrpiamo. Taista invalidna trmo-
glavost me je uščipnila v nevolji, da sem kreval za-
stoj in med pekočim solncem navzgor, sem se obrnil
in spustil navzdol proti cesti in Sotli k sorodnici in
znanki, ki me je že tudi vabila na po dolgem času
kramljajoč razgovor. Mati in Joško sta mi sledila kot
kujavemu otroku, ki ne pozna potrpljenja. Govorili pa
smo malo med potjo, ker sta vročina in suha usta o-
virala razgovor.

Komaj pa smo stopili na oni prijazno vabeči dvor-
ob Sotli, ki bi naj bil drugi cilj našega nedeljskega
izleta, nam je že naznanila dekla koj preko plota, da
tete, kakor pravijo pri nas ob Sotli gospodinji, ni do-
ma, so se odpeljali, pa bodo vsak čas zopet doma, le
naj potrpiamo in se oddahnemo na klopi pred hišo.
Mati so me molče pogledali, razumel sem očitke: Mar
bi bil malo počakal pri stricem, pa bi ne bilo treba
dreveneti sedaj tik Sotli v jezi in utrujenosti. Čakal
sem, sklonjen na plot v nevolji, da mi je spodletelo
danes pri obisku že v drugi. Mati so prosili čelo
za kozarec vode, katerega je ta za materjo ponudila
še meni. Zadržano sem ga jej vrnil, češ: V Galiciji
sem pil mlakužasto vodo, doma v objemu vinskih go-
rie pa je ne bom.

Nekaj o denarju.

Kaj je denar?

V začetkih človeškega gospodarstva ni bilo de-
narja, ampak zamenjavalo se je blago za blago. Člo-
vek je dal n. pr. kozo za srajco. Polagoma se je kak-
šne vrste blago razvilo do splošne zamenjalne in ce-
nilne vrednosti, da je postalo takorekoč denar. Beseda
„plačati“ pride od „platno“, ker je pri naših nek-
danjih prednikih platno služilo kot denar. Neki arab-
ski potovalec iz X. stoletja, ki je potoval po Češkem,
piše, da služijo v Pragi kot denar majhni, lepo tkani
robci. Pri drugih narodih je živina služila kot denar.

Polagoma se neke kovine zadobile vrednost de-
narja in sicer take, ki so imele potrebne lastnosti.
Biti morajo zelo redke, lepe, ne smejo rjaveti ali se
drugače pokvariti, morajo se dati lahko kovati. Za to
je bilo pripravno v prvi vrsti zlato, za njim pa sre-
bro. Če pri najstarejših narodih so bile te kovine ra-
bljene za denar, to se pravi, za splošno plačilno
sredstvo.

Kaj je papirni denar?

Zelo pozno je prišel v rabo papirni denar. Ako
je šel človek na pot, seveda ni mogel jemati s seboj
živine ali drugega blaga, da bi z njim plačeval raču-
ne ali kupil tujega blaga. Tudi kovani denar je bil
preneroden, da bi ga človek prenašal v večjih mno-
žinah. Pomagali so si ljudje na zelo enostavne nači-
ne. V mestu je bil trgovec, ki je imel zveze in bil
znan s trgovcem v drugem mestu. Temu je napisal
pismo ter mu naročil, naj izplača temu ali onemu go-
spodu toliko in toliko. To je bil začetek papirnega de-
narja. Potem so se razvile trgovine, ki so trgovale iz-
ključno z denarjem. Zamenjavale so ljudem denar te
vrste za drugega. To je bilo v časih, ko je skoraj
vsak grof imel pravico, po svoji volji kovati denar in
so med ljudmi krožile najrazličnejše vrste denarja,
zelo potrebno. Iz takih menjalnic so se razvile banke,
ki so ne samo zamenjavale denar, ampak tudi shran-
jevale, posojale, trgovale z raznimi vrednostnimi pa-
pirji, kakor: zadolžnice, deleži raznih družb itd. itd.
Tudi taka banka je izdajala nakazila na druge osebe
in banke, da smejo izplačati to ali ono svoto, potr-
dila, da ima kdo pri njih naložen denar itd. Banka je
shranjevala kovani denar v svojih zakladnicah, ljud-
em pa izdajala potrdila, s katerim so vsak čas lah-
ko dvignili pri nji naloženi denar. To so bili prvi
bankovci.

Slednjič je država dala kakšni banki posebne
predprave. Vlada je jamčila, da je denar v banki
res varno naložen in da je uprava dobra. Sprejema-
la je njene bankovce kot denarno sredstvo in naroči-
la vsem državljanom, da ga morajo sprejemati. Seve
je obenem sprejela tudi nadzorstvo nad banko ali pa
je celo popolnoma podržavila. Vsled tega vladnega
jamstva so ljudje imeli zavest, da lahko bankovce
vsak čas zamenjajo za kovani denar in so jih radi
sprejemali.

Pojavile so se pa še druge vrste bankovci. Dr-
žava je potrebovala denarja, ter je prosila banko, da
ji ga posodi. Banka je natisnila bankovce ter jih da-
la vladni profi zelo malim obrestim, vlada jih je pa po-
spravila v promet ter razglasila, da jih bode povsod
pri blagajnah sprejemala kot denar. Ljudje so te vr-
ste bankovce ravno tako radi sprejemali, kot prave
bančne bankovce, ker so jih ravno tako lahko oddali
pri državnih uradih. Vendar je med obema velik raz-
loček: za prvega je pri banki lahko vsak čas dobil
kovani denar, za drugega pa ne. Vlada je s tako iz-
posojenimi bankovci po ceni prišla do posojila, banka
pa do zaslužka, plačati so pa morali ljudje in sicer o-
ni, ki so najbolj nedolžni in revni. Ako je papirnega
denarja med ljudmi preveliko, zgubi svojo vrednost.

Baš ta ponujeni kozarec hladilne vode mi je o-
krenil peto, da sem se obrnil in jo ubral za Sotlo —
proti domu. Mati in prijatelj za menoj in prišli smo
na cesto — na razpotje. V juljski žejni in v prav živi
nevolji nad temi ljudmi, ki so me vabili, a ne čakali
doma, sem na razpotju odločno zahteval, da stopimo
v gostilno za sedlarško vasio, da si vsaj malo prive-
žemo dušo. Sicer se nam bodo smejali doma vsi, ker
smo pretepli celo popoldne brez kozarca vina, kar pri
nas ob Sotli pač ni navada. Mati so silili na dom, so
me vabili k svinjski gnjati in domačemu vinu, a sem
vztrajal pri svoji trmi in se odločil za krmo.

Prišlo nam je po cesti nasproti neko črnkasto
babe z otrokoma ob vsaki roki. Mater je pozdravilo
kot znanko, mene pa je gledala zvedavo, ker sem ti-
čal kot tuje v uniformi. Ali ni šmeni babji me pre-
poznal in menil, da me je videla že nekje pri Mariji
v Pušavi na prižnici. Hotela je iztisniti iz nas po
vsej sili, da jej razodenemo cilj svojega sprehoda, da
se nam pridruži tudi ona z otročaji. Mati so nam po-
mogli iz zadrege, potegnili so vsiljivo baburo z izgo-
vorom, da gremo še preko gozda in kar naravnost
domov. Razšli smo se. Baburica je ostala na cesti, a
mi smo se pa plazili po travnikih ter ovinkih za va-
sjo v krmo in ne v gozd in domov, kakor so natve-
zali mati vsiljivki.

Sedel sem za gostilniško mizo v domačem kra-
ju po tako dolgem, dolgem času. Pivci so se ozrli ra-
dovedno v mene, niso me poznali vsi, ker sem tičal v
vojaški obleki. Cudil sem se, med gosti so bile pove-
čini ženske, ki so sedele kar same pri polnih šefa-
nih, le tuintam je bil namešan med razgreto in veselo
žensko družbo kak vojak ali starijav vaščan. Joško
je menil: Te presnete baburice že popivajo od rane
maše, večeraj so jim izplačali podporo. Same take so,
ki vlečejo podporo. Boš videl, kmalu bodo začele na-
vijati gramofon, plesati same med seboj, še po 10 se
jih bo ruvalo, lasalo in zmerjalo za enega vojaka.

(Dalje prihodnjic.)

Kolikor več je izdala vlada nepokritih bankovcev, toliko manj vredni so tudi pokriti bankovci in toliko dražje je vsako blago.

Vrednost bankovca.

Vrednost bankovca je torej odvisna od tega, v kolikor je pokrit s kovanim denarjem. Dalje je odvisna od tega, koliko ga kroži med ljudmi v sorazmerju z ljudskim premoženjem. Ako je bankovec malo, blaga pa veliko, bo denar drag in blago po ceni, ako bo bankovcev mnogo, blaga pa malo, bo vse drago. Ako so bankovci pokriti, je seveda pomoč lahka. Blago, ki manjka, se naroči iz tujine. Ako so pa bankovci nepokriti ali slabo pokriti, imajo v tujini malo veljave in zanje ne dobiš iz tujine mnogo. Vrednost bankovca je torej tudi odvisna od trgovine s tujino. Ako ima država mnogo reči izvažati v tujino, bo vrednost bankovcev rastla, ker za blago pride v deželo ali tuje blago ali pa kovani denar, ali pa mora tujina plačati z našimi bankovci ter jih mora za to nakupiti. Ako je pa izvažati malo, pada vrednost denarja.

Dvojna vrednost bankovcev.

Vsako blago ima dvojno vrednost: tržno in računsko. Vol, katerega ima kmet v hlevu, ima svojo gotovo tržno ceno. Ima pa tudi ne glede na njo za lastnika uporabno vrednost. Ako vola nujno potrebuješ za delo, ga ne boš prodal za nobeno tržno ceno. Ako ti zmanjka sene, ga boš prodal tudi pod tržno ceno. Pes čuvaj ima večkratno vrednost. Ima svojo tržno vrednost, ima uporabno vrednost za gospodarja, ki je po navadi veliko večja, kot pasja tržna cena, ima pa tudi še eno, ki bi jo imenovali „cena priljubljenosti“, radi katere je včasih malo vreden predmet lastniku zelo drag. V gospodarskih vprašanjih pa pride v poštev predvsem tržna in uporabna cena. To dvojno ceno ima vsaka stvar. Tudi delavčeva delavna sila je pravzaprav samo blago in ima svojo tržno in uporabno ceno. Isto je z denarjem. Denar ima na svetovnem denarnem trgu svojo tržno ceno, ki je odvisna od pokritja pri bankah, od jamstva države, od izvoza in uvoza, od obilice denarja v razmerju z blagom in drugih okoliščin. Ima pa tudi svojo uporabno ali kupno ceno, ki je od tržne cene različna, večja ali manjša. Kar velja denar na bančnih borzah, je tržna cena, kaj lahko zanj kupiš, je kupna cena.

Razlika med tržno in kupno ceno.

Dandanes je razlika med tržno in kupno ceno denarja neznansko velika in v tem tičijo raznovrstna zla, ki tlačijo naše gospodarstvo. Avstrijska krona velja v Švici dva vinarja, naša bo morda 5 vinarjev. Na Dunaju dobiš menda kilo mesa za 60 K, po tržni ceni bi to bilo 1.20 K. Pri nas se za silo navečerjaš za 10 K ali po tržni ceni za 50 v, kilo mesa dobiš za 18 K, to je za 90 v po tržni ceni, 1 jajce da kmetica na deželi za 1 K ali za 5 v, brivec te obrije za 2 K — 10 v, kupiš hišo s posestvom za 150.000 K ali za 7500 K po kupni ceni in tako dalje. Za one reči, ki se doma pridelajo ali naredijo, je torej kupna cena K v razmerju z njeno tržno ceno še zelo velika. Kaj sledi iz tega?

Tihotapstvo.

Buo jajce se dobi pri nas za 1 K. V Švici stane 1 jajce 1 frank. Švicarski frank je na denarnem trgu vreden 25 K in še več. Razumljivo je, da je tu skušnjava velika, da kupuje kdo jajca po 1 K ter jih prodaja v Švico po 25 K. Ako ne more tega delati javno, bo delal na skrivaj, radi velikega dobička bode premagal vse ovire, armada orožnikov, policajev, finančarjev in biričev bo brezuspešna. Ako vlada določi ceno, može trgovci prodajati blaga javno in razvije se verižništvo. Verižnik in tihotapec skušata podkupiti vladne organe, se ne ustrašita nevarnosti, truda in stroškov, ker se vse to imenitno izplača. Ako bi pa tega velikanskega razločka med tržno in kupno ceno denarja ne bilo, bi verižništvo, tihotapstvo in podobne reči takoj odpadle in pričela bi se redna in poštena trgovina.

Politični pregled.

Jugoslavija.

Ultimatum Jugoslaviji. Gospodje v Parizu so dali Jugoslaviji ultimatum. V štirih dneh mora sprejeti vse pogoje Italijanov, v protivnem slučaju imajo Italijani proste roke, da uveljavijo londonsko pogodbo. Kakšni so italijanski pogoji, je znano: Zahtevajo nič manj, kot take meje, da bi nas lahko pri prvi priliki napadli in vrgli brez boja do Zagreba. Zahtevajo take meje, da bi bili od njih gospodarsko popolnoma odvisni, ker bi ne imeli nobenega pristanišča na morju in nobenih železnic, ki peljejo k morju. Ako ne sprejmemo teh pogojev, naj izvrše Italijani londonsko pogodbo, katero so sklenili nekoč Italijani s Francozi in Angleži brez soglasja Srbije in Amerike. Po tej pogodbi dobi najboljši del Dalmacije, celo Primorje, Kranjsko pa skoro do Ljubljane. Naš odgovor mora biti: italijanskim pogojem ne sprejmemo, ker se ne moremo pustiti od njih izžemati, dokler nas popolnoma ne stisnejo. Uveljavijo naj londonski pakt, če ga morejo. Vstanejo naj iz grobov senjskih Uskokov, pred katerimi so trepetale nekoč ponosne Benetke! Mi ne maramo biti oni drobni novec, s katerim bi mednarodni kapitalisti poravnali svoje medsebojne račune. „Tristo let smo bili raja — to iz čede mrlji, odselej pa hočemo biti ljudje, v to nam Bog pomagi!“ — te besede so leta 1875 napisali bosanski vstaši turškemu sultanu — pisali so jih s krvjo, ki je curjala iz glave, katero so odrezali turškemu paši. Povemo jih danes tudi mi pariškim gospodom.

Draginja vsega, kar pride iz tujine.

Stroj, ki je izdelan v Švici, je treba plačati po tržni ceni, prodaja se pa pri nas po kupni ceni, zato je vse tako silno drago. N. pr. robec, ki je narejen v Ameriki, stane morda tam 1 dolar, to je pa sedaj po tržni ceni 100 K. K temu pride vožnina, carina, zašlužek trgovca, torej mora biti drag. Pred vojsko je 1 dolar veljal okrog 5 K, sedaj je pa na denarnem trgu krona tako svojo vrednost izgubila. Torej ni nobene primere med draginjo domačih pridelkov in onih, ki pridejo iz tujine.

Nevarnost tujega kapitala.

Grozi velika nevarnost, da pridemo čisto pod upliv tujega kapitala. V Švici si je nekoč prihranil 10.000 frankov, kar je bilo pred vojsko okrog 900 K. Pri sedanji draginji, ki je zavlada tudi v Švici, ni to skoraj nič. Toda, če ta denar zamenja za naše krome, dobi 250.000 K in človek je skoraj bogataš, kupi si lahko hišo z lepim posestvom. Delavec, ki se je vrnil z Amerike s prihrankom 10.000 dolarjev, postane, ko jih je zamenjal v krome, milijonar. Torej je nevarnost, da bodo vsi, ki imajo tuj denar, ga hoteli naložiti v naših podjetjih, kupovali bodo gozde, posestva itd. in slednjič bo razprodano vse. Čez Nemčijo in Avstrijo se je razlil že velik tok takih tujih spekulativ, ki kupujejo vseprek. Razlili se bodo pa tudi po naši državi.

Beg našega kapitala.

Imamo n. pr. veliko industrijsko podjetje, kot n. pr. elektrarno na Fali. Akcije ali deleže bodo kupovali tuji, kar bo lahko, ker ima tuj denar v razmerju z našim tako veliko tržno moč. Kar naenkrat bo večina akcij ali vsaj dober del v rokah tujcev, rečimo Francozov. Ti bodo predlagali, da se sedež društva prenese n. pr. v Pariz. Mi govorimo o oddaji dela premoženja, o socializaciji, o razlastitvi velikih premoženj. To bo pa nemogoče, ker bo na ta način ves kapital zbežal v tujino, od tam bo odiral naše ljudstvo, prijeti ga pa ne bo mogoče temeljito.

Beg delavnih sil.

Ker je tuji denar toliko več vreden, kakor naš, bodo najboljše delavne sile bežale v tujino. Pri nas zasluži, rečimo, delavec dnevno 20 K in od tega niti ne more živeti. V Švici bi zaslužil morda 10 frankov, to je 250 K. Ako porabi dnevno 9 frankov, si je vseeno prihranil dnevno 25 K.

Izenačenje.

To je mogoče s tem, da se tržna vrednost dvigne, ali pa da se kupna vrednost zmanjša. Kupna vrednost se zmanjša, ako je draginja večja. Ako bi n. pr. eno jajce pri nas veljalo 20 K, jih ne bo nikdo tihotapil v Švico. To bi pa seveda moralo imeti za posledico, da se vsem dohodki primerno zvišajo. Delavec, ki je sedaj zaslužil dnevno 20 K, bi jih moral dobiti 200. Pri sedanjem gospodarskem položaju bi se to ne dalo izvesti drugače, kakor da država natisne toliko več denarja. Potem bo pa zopet tržna cena denarja padla in razlika med kupno in tržno ceno bode ostala ista. Da se dvigne tržna cena krome, predlagajo razne načine: oddajo premoženja, socializacijo, razlastitev, a tudi manj krepke: davek na vojne dobičke, posojilo, dviganje izvoza itd. Vsak takih načinov ima tudi svojo slabo stran. Ako n. pr. povečamo izvoz, dobimo sicer v deželo dober tuj denar ali zlato, ali tuje izdelke, nastane pa draginja doma. Ako odzvamemo bogatašem dober del premoženja, je nevarnost, da se državi zmanjša dohodek od davkov. A vendar bo treba uporabiti v večji ali manjši meri te in še druge načine, da se dvigne vrednost krome, obenem pa gledati, da se dela previdno, da ne bomo na drugi strani imeli prevelike škode. Na splošno se bo pa denarno vprašanje rešilo še le tekom dolgih let in najboljše sredstvo za to je: varčnost in delo.

Jugoslovanska odposlanca: Pašić in Trumbić sta prosila tajništvo mirovne konference, naj se podaljša rok, ki je bil stavljen Jugoslaviji glede jadranskega vprašanja za 4 dni.

V Beogradu se je osnovala republikanska stranka. Njen glavni bojni klic je: Ločitev države od cerkve.

Ministrstvo za agrarno reformo je priznalo za nove agrarne odbore, ki se bodo volili prihodnji mesec, volilno pravico vsem ženam, ki vodijo samostojno svoje gospodarstvo.

Francija.

Novi ministrski predsednik Francije je Millerand. Ta mož bo sestavil novo ministrstvo iz 14 ministrstev in 9 državnih podtajnikov. Politika Millerandovega ministrstva bo sporazumna s politiko zaveznikov. To skupno politiko med zavezniki že čutimo mi Jugoslovani pri reševanju jadranskega vprašanja, kjer vlada med Italijo, Francijo in Anglijo sporazum na našo neizmerno škodo.

Italija.

Italijanski general Viera je zapustil Sibenik v Dalmaciji, istotako so odplule iz te luke tudi italijanske bojne ladje. Italijani vkrcavajo v Sibeniku svojo konjenico in topništvo.

V Italiji so štrajkali minuli teden vsi uslužbeni pri pošti, brzojavu, telefonu in na železnicah. D'Annunzio je še vedno na Reki. Z njegovimi častniki je v Reki vse do skrajnosti nezadovoljno, najbolj pa hotelirji in kavarnarji, ker d'Annunziji oficirji ne poznajo, kaj se pravi: Plačaj, kar si zajedel in zapil!

Cehoslovaška.

Cehoslovaška je sprejela te dni zakon o oddaji premoženja. Za podlago oddaje premoženja bo služila razlika med premoženjem dne 1. januarja 1914 in 1. marca 1919 in sicer v slučaju, ako presega razlika svoto 5000 K.

Cehoslovaška vojska bo štela 150.000 mož. V slučaju potrebe se lahko to število nudi zviša.

Celotna duhovščina iz Slovaške je na posebnem zborovanju ostro obsodila ustanovitev češke narodne cerkve. K tej cerkvi se ni dostaj odpadeči niti eden slovaški duhovnik.

Avstrija.

Na Dunaju tudi preračunavajo zakon o oddaji premoženja. Potom te oddaje bi dobila Avstrija 12 do 15 milijard kron v pokritje državnega dolga. Več političnih srank v Avstriji je proti oddaji premoženja in so za državni bankrot, ki se naj izvede hitro in v redu, če ne pride enkrat pozneje tudi po oddaji premoženja in sicer — čisto neurejeno. Avstrija je v gospodarskem oziru prazna in gola.

Madžarska.

Na Madžarskem se bodo vršile volitve v državni zbor in je za celo Ogrsko 167 mandatov. Pri teh volitvah bo dosegla krščanska stranka večino 90 mandatov. Tej krščanski socialni stranki načeljuje madžarski ministrski predsednik Huszar. Stranka malih kmetov, ki je tudi na krščanskem programu, upa na izvojevanje 50 do 60 mandatov. To stranko vodi minister Friedrich. Socialni demokrati se ne bodo udeležili teh volitev, radi svoje udeležbe pri s silo zatrti boljševiški vladi.

Madžarska armada bo štela po določbah mirovnih pogojev za Ogrsko 35.000 mož.

Meje med Jugoslavijo, Romunijo in Madžarsko bo določila komisija 7 članov.

Po preteku 15 dni bodo stavili Madžari v Parizu svoje protipredloge proti njim izročni mirovni pogodbi Jugoslavija, Cehoslovaška in Romunija bodo nastopile skupno proti tem ogrskim protipredlogom.

Kmetska Zveza. Naznanila.

Izobraževalnitečaji, ki jih priredita Kmečka Zveza in Krščansko-Socialna Zveza, se vršijo po tem redu: v torek, dne 27. januarja pri Sv. Križu tik Slatine v Društvenem domu, v četrtek, dne 29. januarja v Konjicah, v četrtek, dne 3. februarja v Ptuj, v soboto, dne 7. februarja v Središču, v torek, dne 10. februarja, pri Sv. Križu na Murskem polju. Se enkrat pozivamo vse zaupnike, da poskrbijo za številno udeležbo. Pridejo naj možje, žene, mladeniči in dekleta. Začetek povsod ob 9-uri predpoldne.

Shodi Kmetске zveze. V nedeljo, dne 1. februarja po rani božji službi v Ribnici na Pohorju pri Petruhu (Pišek, Krajnc), na podružnici Gračakagora pri Rajhenburgu ob Savi (govornik iz Maribora). Na Svečnico po rani službi: v Loki pri Zidanem mostu (govornik iz Maribora), pri Sv. Antonu na Pohorju (Krajnc).

V Zichah bo priredila Kmečka zveza svoj shod 7. februarja. Govornika iz Maribora (Nadrevizor Pušenjak in urednik Januš Golec).

Pilštanj. Shod Kmetске zveze se vrši konec februarja.

Mala Nedelja. Ker je govornik nujno zadržan, se za dne 1. februarja napovedani shod Kmetске zveze preloži na poznejši čas.

Zadružni tečaj v Celju za celjsko okrajje se vrši v času od 12. februarja do 19. februarja 1920 v dvorani hotela „Beli vol.“ Začetek dne 12. februarja, ob 9. uri predpoldan. Spored: A) Predavanja: 1. dan (predpoldne): Otvoritev tečaja. Zgodovina in razvoj zadružništva. (Popoldan): Narodno-gospodarski, pravnovzgojevalni in socialni pomen zadrug. 2. dan (predpoldne): Ustroj in delovanje Raiffeisenovk. (Popoldan): Zadružne Zveze. 3. dan (predpoldne): Zemljiška knjiga. (Popoldan): Davki in pristojbine pri zadruhu. 4. dan (predpoldne): Dolžnost in delo članov načelstva, seje. (Popoldan): Dolžnost in delo članov nadzorstva, seje. 5. dan (predpoldne): Razne vrste zadrug. (Popoldan): Gospodarske organizacije, nezadrug. 6. dan (predpoldne): Strojne zadrug. (Popoldne): Občni zbor zadrug. 7. dan (predpoldne): Načela za sestavo bilanc. (Popoldan): Razgovor o raznih drugih vprašanjih. 8. dan (predpoldan in popoldan): Nabavne in prodajne zadrug, blagovni promet in blagovne centrale. Ob 4. uri popoldne sklepno predavanje: Naše zadružno delo na Spodnjem Stajerskem. B) Praktičen del: Praktično se bo vsak udeleženec poučil o vsem poslovanju in knjigovodstvu posojilnic, o poslovanju gospodarskih zadrug, o predpisih glede kolkov, davkov in pristojbin, glede poslovanja z Zadružno Zvezo in z oblastmi. 7. dan (dne 18. februarja) je namenjen za tajnike, ki se hočejo poučiti glede sestave računskih zaključkov. 8. dan (dne 19. februarja) za funkcionarje nabavnih in prodajnih zadrug. Pouk se vrši vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldan. Udeleženci se naj prijavijo do dne 31. t. m. na naslov: Zadružna Zveza v Mariboru, Silerjeva ulica 10 ter naj obenem tudi naznanijo, ali se jim naj priskrbi v Celju stanovanje.

Poročila.

Shod Kmečke zveze na Ponikvi je bil dobro obiskan. Gospodarska in politična vprašanja je pojasnjeval in poročal o delovanju Jugoslov. kluba poslanec Vesenjak. Zupan in pokraj. poslanec g. Vrečko je stavil in obrazložil resolucije, ki so bile sprejete soglasno. Zborovalci so izrekli Jugoslov. klubu kot zvestemu izvrševalcu kmetijskega programa svojo popolno zaupanje. Dalje so se izrekli za najširšo samoupravo in pokrajinski zbor, za preureditev osebno dohodninskega davka ter za odpravo carine na dnevne ljudske potrebščine, posebej še na sol, petrolej in železo. Protestirali so proti nameravanemu šolskemu zakonu, ki ga je izdelal prosvetni odbor. Končno so zahtevali tudi za vse ženstvo na kmetih volilno pravico. Shod je pokazal moč in zrelost naše organizacije v Ponikvi. Slomšekova ožja domovina ostane zvesta slovenski, krščanski kmetijski misli in vsem vzvišenim vzorom svojega velikega rojaka.

St. Vid pri Grobelnem. Dne 18. januarja so se vršili pri nas lep shod Kmetijske zveze. Govoril je g. Krajnc. Po njegovem poročilu se je razvil živahen razgovor, ki je pokazal, kako zanimanje imajo St. Vidčani za naša javna, politična in gospodarska vprašanja. Vsa župnija se kakor en moč oklepa naše krščanske stanovske organizacije, Kmetijske zveze.

Sv. Stefan pri Zusmu. Izredno veliko število ljudstva se je zbralo dne 18. januarja po večernicah k ustanovnemu shodu Kmetijske zveze. Vsi so z zanimanjem poslušali govor g. Krajnc o sedanjem političnem, zlasti gospodarskem položaju. K besedi se je oglašil nek škričec, ki je že prej motil zborovanje. Dobil je za svoje malo modre besede primeren odgovor in obsoj navzočih zborovalcev. Kmetijska zveza se bo pri dobrem ljudstvu štefanske župnije krasno razvijala!

St. Vid na Planini. Dne 25. januarja smo se po ranem opravi zbrali v velikem številu k shodu Kmetijske zveze. G. govornik Krajnc je razpravljal o denarnem vprašanju, draginji, o volitvah. Sklenili smo naslednje resolucije: 1. Vprašamo vlado, kaj nam misli preskrbeti živil za ubožno ljudstvo po znižanih cenah, kakor je obljubila. 2. Zahtevamo, da nam vlada preskrbi potrebno množino petroleja, soli in sladkorja. 3. Zahtevamo, da se denarno vprašanje uredi tako, da dobimo za eno krono en nov dinar. 4. Zahtevamo, da vlada ostro kaznuje verižnike, ki delajo draginjo. 5. Protestiramo, da vlada novega občinskega volilnega reda še ni objavila, pač pa ga razposlala demokratom in Samostojnežem, kakor se sami lvalijo in ljudstvo z njim sleparijo. 6. Protestiramo proti novemu šolskemu načrtu in zahtevamo, da otroke katoliških starišev poučujejo učitelji katoliškega mišljenja, ker šolo plačujejo stariši. 7. Zahtevamo volilno pravico tudi za naše kmetijske žene in dekleta, ki so si jo vsaj toliko zaslužile kakor mestne gospodine in gospe.

Dobje. Blizu 500 ljudi je prišlo v nedeljo, dne 25. januarja k shodu Kmetijske zveze. Govoril je gosp. Krajnc iz Maribora. Nekaj socialnih demokratov, ki pa so zdaj pristaši Samostojne, je začelo kar začetkom govora kričati: Korošec! Korošec! Govornik jim je na njihov surov poziv takoj jasno razložil, kako je dr. Korošec kot minister prehrane preskrbel gladnemu ljudstvu dovolj kruha, pokazal pa jim je tudi sedanje socialistične ministre, milijonarje, ki puste ljudstvo stradati, prodajajo naše žito v druge države za stare železje, in ki hočejo, da bi se denar izmenjal za 10 kron za en dinar! Tudi na drugo vprašanje kričalcev: Kaj je stariša Kmetijska zveza za kmetijsko ljudstvo, je dal govornik odgovor. Ko pa jih on vpraša: Kaj pa je že Samostojna kmetijska stranka storila za kmetijsko ljudstvo, in jim eden zborovalec ponudi celo 100 kron, če odgovorijo, so utihnili in pobrisali iz dvorane. Dobro in zavedno dobsko ljudstvo, in to se razum par socialistov — Samostojnežev vsi, ki je že enkrat obsodilo Drogenika in njegovo Samostojno, je tudi ta dan pokazalo, da se hoče organizirati v Kmetijski zvezi, ki je pozidana na krščanskem temelju! Po shodu Kmetijske zveze se je ustanovila Kmetijska zadruga, ki nam bo oskrbovala kmetijske potrebščine.

Več shodov zaupnikov je priredila Kmečka zveza v zadnjem tednu v šmarnem in kozjanskem okraju. Na shodih so govorili govorniki iz Maribora.

Shod v Ilju pod Turjakom dne 25. januarja se je vrlo obnesel. Govoril je urednik Zebot. Navzoči so bili tudi socialni demokratje, ki pa so se popolnoma dostojno obnašali. Po shodu se je vršila pomembna seja krajevnega odbora Kmetijske zveze, kateri so prisostovali najuglednejši možje cele okolice. — Po večernicah je isti govornik govoril na sestanku mladine Bralnega društva.

Izobraževalni tečaj v Podčetrku je bil zelo dobro obiskan. Okoli 400 je bilo udeležencev. Prišli so tudi bratje Hrvatje v lepem številu. Tečaj je vodil g. župnik Bosina. Predavala sta gg. Krajnc in Zebot.

Podučni tečaj v Brežicah, dne 22. januarja prirejen od Kmetijske zveze in Kršč. socialne zveze, je bil izborno obiskan. Prišlo je vse polno ljudi obeh raznih strani, tudi iz sosedne Kranjske. Z veliko pozornostjo so sledili poljudnim predavanjem dr. Hohnjca in Vl. Pušenjaka. Število pristašev Kmetijske zveze v Posavju se širi od dne do dne. Posavski kmetje so uvideli, da Samostojneži niso nič drugega nego navadni farbarji, ki ljudi varajo ter jih hočejo spraviti v liberalni tabor. O liberalizmu, staremu sovražniku kmeta, naši kmetje nočejo nič slišati in za-

to so po veliki večini obrnili hrbet liberalnemu privesku: od liberalcev odvisni Samostojni.

Navodila.

Kmetijska Zveza ali Kmečka Zveza. Da bomo enotno pisali, priporočamo dopisnikom, da pišejo odslej vsi Kmetijska Zveza (kmetijski stan, kmetijski prijatelj).

Se enkrat: Bližajo se volitve; torej zbirajte ob vsaki priliki za volilni sklad Kmečke zveze.

Tiskovine za organizacijo Kmečke zveze so dospеле, in sicer: Pravila Kmečke zveze, opravičnik Slovenske Ljudske stranke, nabiralne pole, vabila (plakati) za shode itd. — Tajništva Kmečke zveze v Mariboru.

Naznanjajte shode! Politične shode je treba po novi odredbi tako naznaniti okrajnemu glavarstvu, da ima politična oblast naznanilo (kraj, dan, uro, prostor) vsaj tri dni pred začetkom zborovanja.

Pozorna „samostojne“ razbojnik! V krajih, kjer rogovili Samostojna, ne puščajte njenih razbojnikov na naše shode. Ti ljudje imajo itak tako zakrknjeno srce in tako zaplankane možgane da pri njih nobena resna beseda nič ne zaleže. Takih ljudi ne puščajte na naše shode. Na vseh snodih določite reditelje.

Krajevni odbori Kmečke zveze na delo! Skličite takoj seje. Dnevni red: Občinske volitve in pobiranje udov za Kmečko zvezo. Razdelitev dela med vse agilne odbornike. Agitacija od hiše do hiše. Stetje somišljenikov volilcev, nasprotnikov in enahljivcev. Poročilo tajništvu Kmečke zveze v Mariboru.

Domača politika.

Samostojna na Štajerskem v razdvoju. Za štajerske Nemce, nemškutarje in štajerčijance se je osnovala takozvana „Gospodarska stranka“, ki misli nastopati samostojno pri volitvah, držeč se navodil iz Gradca. Bojno geslo in klic te stranke je: Izplačilo vojnih posojil! Kolika škoda je ustanovitev te stranke za našo Samostojno, ki je bila zavetišče vseh nemškutarjev in štajerčijancev! Vsa ta za naš narod Judeževa sodrga bo uskočila iz Samostojne v Gospodarsko stranko, katero bodo vodili štajerski Nemci. To dejstvo je že zavohal nadapostel Samostojne Mrmolja in je še pravočasno premestil svoje misijonsko delovanje iz Štajerske na Kranjsko. Komu bodo neki pridigovali: Urek, Drogenik, Znuderl, Nemec in Medved? Razbojniške tolpe se kmalu razbijejo, to dejstvo se že uresničuje na Samostojni.

Kamenje — orožje Samostojne. Dne 25. t. m. je hotel imeti šentjurski Drogenik shod na Dobju, da organizira tamošnje socialne demokratje v Samostojni Kmetijski Stranki in s svojo koruzo pridobi za Samostojno tudi ostalo dobsko ljudstvo. Naenkrat pa verne Drogenikove pristaše zadene neljuba vest, da ravno to nedeljo, dne 25. januarja, priredi shod Kmetijska Zveza. Eden socialistov beži takoj k Drogeniku, vsaj tako se je govorilo. Drogenik in njegovi zvesti se ustrašijo in shod Samostojne odpovejo. Toda protestirati vendar morajo proti shodu Kmetijske Zveze! Res so protestirali in sicer na način, ki smo ga od Samostojnežev in socialistov že navajeni: s kamenjem! Ko pride govornik Kmetijske Zveze g. Krajnc blizu cerkve — v cerkvi je bila še maša — ga že čaka tu pred cerkvijo gruča najetih in nahujskanih fantalinov, ki začnejo metati proti njemu kamenje. G. Krajnc se jim za bregom srečno umakne in gre proti šoli, koder je bil napovedan shod Kmetijske Zveze. Razbijači so prišli tudi na shod in mislili, da bodo s svojim divjanjem shod razbili. Ko pa so videli v dvorani blizu 500 ljudi, zavednih pristašev Kmetijske Zveze, jih je minila korača in še pred koncem zborovanja so jo sramotno odkurili. G. Drogenik iz St. Jurja! Ta napad s kamenjem je delo Vaših pristašev! Ali menite, da Vam bodo s kamenjem pripomogli do poslanske časti? Dobro dobsko ljudstvo je že enkrat obsodilo Vas in Vašo Samostojno. Zdaj pa ste se pred celo dobsko faro obsodili sami! Ljudje so ta dan na lastne oči videli, kake razbojnice zbirate v svoji stranki! Na shodih Vi in Vaš drug Urek hočeta slepiti naše ljudi, češ: Mi nismo proti duhovnikom, mi spoštujemo gospode duhovnike. Dne 25. januarja pa so Vaši pristaši duhovnika napadli s kamenjem! Tudi s svojo koruzo, s katero hočete ob volitvah kupiti naše glasove, nas ne boste prevarili! Na shodu Kmetijske Zveze, ki so ga Vaši pristaši hoteli s kamenjem preprečiti, smo si ustanovili Kmetijsko zadrugo. Sami si bomo oskrbovali kmetijske potrebščine, od Vas, g. Drogenik, ne potrebujemo nikakih dobrot, ker bi jih morali predrago plačati! Mi nečemo imeti koruznega prepričanja, ampak krščansko prepričanje, ki je podlaga naše Kmetijske zveze!

Agitatorji liberalno-nemškurske Samostojne kmetijske stranke širijo po Slovenskih goricah lažljivo vest, da je poslanec g. Ivan Roškar pri Samostojni. Posebno trdi to laž znani nadzornik Znuderl. Tako nam poročajo od Sv. Jakoba. Ta vest je popolnoma neresnična. G. Roškar je sam izjavil našim trem zaupnikom, ki so ga nedavno obiskali, da so ga Samostojni sicer vabili, a popolnoma zaman. G. Roškar ostane vedno zvest krščanski slovenski stranki.

Samostojnež — liberalci (demokrat) vse eno. Iz brežiškega okraja nam sporočajo, da so volilni imeniki, katere so izdelali demokrati (liberalci), vsakemu samostojnežu na vpogled in na razpolago, našim pa seveda ne. Gospod Urek, ali si še upate trditi, da niste v zvezi z liberalci! Ze pri predpripravi za volitve sta pri uživanju predprave liberalci in samo-

stojnež na isti stopinji, pri volitvah pa spleh ne bo med obema strankama nobenega razločka, kot menda v imenih. Liberalci se potegujejo za svobodo, samostojneži še bolj, pri delitvi svobode pa poznajo ti ljudje samo koritno strankarstvo brez pičice svobode za druge, ki ne trobijo v njih lažirog. Gospod Urek, čemislite, da boste po Zerjavovem receptu nasilja pri volilnih imenikih zmagali samostojni, se močno motite. Ljudstvo zahteva, hoče in mora dobiti pravico in svobodo.

Koruzo dobiš, če k nam pristopiš, tako agitirajo Samostojneži po nekaterih krajih in zlasti v Posavju. S pomočjo deželne vlade je dobilo gospodarsko društvo „Ekonom“ nekaj vagonov koruze, ki se sedaj deli. Te koruze ne dobivajo ljudje, ki so najbolj potrebni, marveč glavači Samostojnežev si, v obilni meri pridržijo koruzo za se ali pa jo delijo med svoje pristaše. Prej se je na občini javilo, naj se oglašijo za koruzo vsi, ki so potrebni. Ko je koruzna prišla pa so je kar zasegli samostojni glavači ter jo delijo ne po merilu ubožnosti in po rebe, marveč po pripadnosti k stranki! Ponekod so kar dali pri cerkvi javne razglasiti, da dobijo koruzo le tisti, ki so člani Samostojne ali pa bodo k njej pristopili. Tako so za koruzo, ki je prišla v naše kraje vsled podpore vlade ter bi se morala prodati tistim, ki so najbolj potrebni, brez razlike strank, ogoljufani najbolj ubožni ljudje. Take reči se sedaj uganjajo po Posavju s koruzo, ki je vlada spravila v te kraje. Kaj pa dela brežiški okrajni glavar, g. Koropec? Ali morda dremlje z odprtimi očmi, da ne vidi, kakšne reči uganjajo Samostojneži po njegovem glavarstvu? Ali pa morda soglaša s prodajo koruze po Samostojnih? Kmalu bomo pristajali na tem gospodu spregovorili kaj več.

„Samostojno“ koruzo so delili tudi v kozjanskem, šmarnem in rogaškem okraju. Ta koruzo je samo pesek v oči tik pred volitvami.

Dr. Kukovec — klerikalec! S kakimi sredstvi delajo samostojneži, se vidi iz izjave nekega zibiškega samostojneža ob priliki tečaja v Smarju. Domisljavi možakar, ki je hotel imeti zmiraj besedo, je virgel našemu pristaši v obraz: Kaki sovražniki kmeta so klerikalec, vidi se najbolj iz tega, da je dr. Kukovec predlagal, naj se krone izmenjajo za dinarje v razmerju 10 : 1. Dr. Kukovec vendar ni klerikalec, se je brani napaden pristaš Kmetijske zveze. Kaj pa drugega? so se kar v koru oglašili še drugi samostojneži. Ko jim je potem naš pristaša dokazal, da je gospod doktor samo nekdašnji študent rad voglaril krog farovških muz, da je pa danes načelnik demokratske stranke, so si samostojni modrijani hitro pomagali. češ: Je pa (dr. Kukovec) bil klerikalec že danes ni več! Vsak drugi greh samostojni odpuste, samo — klerikalizma ne. Ubogi dr. Kukovec sam zaradi tega ne bo našel nikdar milosti v očih samostojnih.

Socialni demokratje v pravi luči. Socialni demokratje prirejajo sedaj prav pridno shode med našim kmetijskim ljudstvom, kateremu se dobričajo in mu obljubljajo sedma nebesa. Preteklo nedeljo so priredili en tak shod na naši severni meji pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Na shodu sta govorila dva radečkarja iz Maribora. Prvi govornik je strastno napadal katoliško cerkev in duhovnike. Med drugim je rekel: „Crni sejejo strup na prižnici in v spovednici, ljudem pa slikajo nebesa na steni, kjer jih v resnici ni.“ Drugi je pa gobeždaril, češ, dr. Korošec je kriv, da nima mo petroleja, soli in da vlada sedaj taka draginja. Toda možakarja sta jo skupila. Naši možje so jima zabrusili take v obraz, da sta obmolnila in jo sramotno odkurila. Na tem shodu so radečkarji dosegli samo nasprotno, kar so nameravali: Naše dobro krščansko ljudstvo obrača s studom hrbet tem ljudem, ker se vsepovsod pokažejo v pravi luči, da so smrtni sovražniki katoliške cerkve in duhovnikov.

Gospodarstvo.

Šentiljska podružnica Slovenske kmetijske družbe ima svoj redni občni zbor in volitev novega odbora v nedeljo, dne 8. februarja, po rani službi božji v prostorih Slovenskega Doma. Predaval bo na občenem zboru g. ravnatelj Puklavec o pretakanju vina in o rezi trt.

Ptujška podružnica Slovenske kmetijske družbe priredi dne 2. svečana ob 9. uri predpoldne v dvorani gospe Zupančič poučno zborovanje. Predaval bo g. sadjarski nadzornik Franc Goričan o sadjereji in splošnem gospodarstvu. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Vabilo k občenemu zboru kmetijske podružnice Sv. Peter-Negova, ki se vrši dne 2. februarja 1920 ob 9. uri predpoldne v posojilniških prostorih v Gornji Radgoni. Na sporedu je poročilo o delovanju podružnice, tajniško in blagajniško poročilo, pregled računov ter sprejemanje novih udov. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Vinarska šola v Mariboru. Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrši od 24. do 26. februarja tridnevni tečaj za obrezovanje tujja ter za čistjenje in obrezovanje sadnega drevja.

Vsem vinogradnikom, ki so naročili trte pri drž. trtnih nasadih na štajerskem, oziroma naravnos pri nadzorništvu do konca predpisanega roka (31. decembra 1919) se naznanja, da presegajo naročila na cepilke in ključe 2 do 3 krat razpoložljive množino trt. (Le nekaj tisoč necepljenih korenjakov II. izbire še je na razpolago). Posamezni naročniki imajo tedaj računati s tem, da se jim bo delilo le polovica do ene tretine naročenih trt. Toza levno na-

kazniet se bo razpošiljalo tekom meseca svečana t. l. Ker so torej zaloge trt izžrpane se ob enem drugim zanimancem naznanja, da se novih naročil, ki še vedno dohajajo, ne more več upoštevati!

Sladkorna pesa v Sloveniji. Dne 20. t. m. se je vršilo v Ljubljani posvetovanje glede sladkorne industrije. Po posvetovanju, ki so se ga udeležili priznani veščaki in interesi, se je sklenilo podpirati z vsemi sredstvi uvedbo kulture sladkorne pese povsod tam, kjer je zato ugoden svet in pozvati vlado, da prouči načrt, ali so na Posavju dani pogoji za ustanovitve sladkorne tovarne. V tem slučaju je treba takoj začeti s pripravljalnimi deli za to industrijo.

Sadjarsko posvetovanje. Dne 4. in 5. februarja t. l. se bo vršilo pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani (Marijanišče) sadjarsko posvetovanje, pri katerem se bodo obravnavala sledeča sadjarska vprašanja: Sadni izbor, drevesničarstvo, oskrbovanje in varstvo sadnega drevja, domača sadna uporaba, sadna kupčija in industrija, pouk iz sadjarstva, sadjarska organizacija, sadne razstave in osnutek podrobnega načrta za pospeševanje sadjarstva v Sloveniji.

Licencovanje zasebnih žrebecv se vrši: dne 10. februarja v Ptuj (sejmišče), dne 11. v Mariboru (sejmišče), dne 12. v Ljutomeru (na trgu), dne 14. v Slovenjgradcu (na trgu), dne 15. v Celju (pred Nar. domom). Pričetek vsakokrat ob devetih dopoldne.

Na Stajerskem in v Prekmurju odvisno število konj. Kakor znano, že med vojno ni ne na Stajerskem in tudi ne v Prekmurju primanjkovalo konj. K temu številu je še pa prišlo veliko demobilizacijskih konj, tako, da imamo sedaj več konj, kakor jih more kmet prerediti. To odvisno število konj je torej postalo za marsikatero živinorejca neprijetno, ker mu primanjkuje krme. Zrebet že lani ni mogel odprodati, a letos bo pa zopet več zrebet, za katere ni krme in ne prostora v hlevih. Nujna potreba je torej, da vlada omogoči odprodajo konj bodisi v Srbijo, kjer primanjkuje konj, bodisi, da izvoz konj v Avstrijo in na Madžarsko ne bo združen s tolikimi težavami, in se naj odpravi visoka carina na konje, ter da se naj dovoli odprodajo konj za jugoslovansko valuto brez posredovanja osrednje uprave. Če se bo to izvršilo, bo dobil naš kmet zopet več veselja do svoje živinoreje, kar bo tudi državi v prid.

Podpore za plemenske bibe in merjasce. Slov. kmetijska družba podeljuje podpore za nakup plemenskih bikov in merjascev tistim podružnicam, živinorejskim in bikorejskim zadrugam, občinam ali zasebnikom, ki dokažejo, da je v njih okolišnja nujna potreba po teh plemenjakih. Višina teh podpor znaša približno eno četrtino do ene tretjine nakupne cene.

Industrijskim podjetjem in obrtnikom v Sloveniji v uračevanje. Po poročilu, došlem trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani je v Pulju še kakih 2000 kvalificiranih jugoslovanskih delavcev različnih poklicev, ki so izpostavljeni preganjanju italijanskih oblastí, ter bo velik del teh preganjancev prisiljen zapustiti Pulj in se naseliti v našem kraljestvu. Da se tem preganjancem, ki bi se radi vrnili v domovino, omo goči dobiti takoj delo, je potrebno dobiti podatke koliko in katere vrste kvalificiranih delavcev bi posamezna podjetja sprejela v delo. Iz Pulja bi se radi naselili pri nas naslednji profesionalisti, in sicer: približno 20 električarjev, 200 ključavničarjev, 160 mizarjev, 340 graditeljev malih ladij 280 kovačev, 26 kotlarjev, 33. risarjev, 110 zidarjev, 12 livarjev, 5 mizarjev za modele, 16 torpednih delavcev, 11 puškarjev, 8 precizniških delavcev za popraviljanje barometrov, termometrov in kompasov, 80 inštalaterjev za parne stroje in motorje, 12 slikarjev in likarjev, 3 kleparji, 60 mornarjev, 50 kurilcev, 25 pomožnih kurilcev, 30 delavcev za izdelovanje peres ter 100 delavcev, ki so zaposleni pri pakiranju. Industrijalci in obrtniki, ki reflektirajo na navedene delavce in profesionaliste vabimo, da pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani seznam delavcev, na katere reflektirajo po strokah v teku 8 dni.

Dobava smodnika. Urad za pospeševanje obrti je dobil od ministra vojne in mornarice dovoljenje, da sme porazdeliti med obrtnike 1000 kg navadnega razstrelilnega smodnika, 1000 kg ojačenega razstrelilnega smodnika, 200 kg minskega smodnika ter manjšo množino kapselnov. Oddajali bomo po 100 kg. Manjši reflektanti naj zato svoja naročila združijo. Interesenti naj se zglase pri našem uradu do 7. februarja.

Železni rudnik v Srbiji. Poroča se: Že za čas avstrijske okupacije so začeli neki podjetniki kopati železno rudo v rudniku, ki se nahaja blizu Veleša. Ugotovilo se je sedaj, da je najdena ruda takšne kakovosti, da lahko postane omenjeni rudnik eden najboljših na svetu. Zato je ministrstvo za šume in rudo odredilo, da se začne ta rudnik izrabljati v velikem obsegu. V ta namen hočejo pridobiti tudi posebne strokovnjake iz inozemstva.

Nakup krompirja. Slovenska kmetijska družba kupi večje množine semenskega krompirja, da ga spomladi razdeli v tiste kraje, kjer so imeli letos tako slabe krompirjevo letino, da si ga kmetovalci niso pridelali ali za svojo prehrano. Družba kupi tak semenski krompir po primerni ceni in ga na zahtevo plača polovico takoj, ostalo pa šele spomladi ob prevzemu blaga. Cena za semenski krompir bo na vsak način višja nego ona za krompir za prehrano. Vsakdo pa, ki hoče predati svoj krompir družbi, se mora zavestati, da ga odda spomladi tisto množino, ki jo ji je predal. Krompir se sedaj pozimi ne more prevažati vsled zmrzav, saj so kmetovalci, ki so ga družbi prodali, skrbeli, da se do spomladi ne pokvari, zmrzne, zrase ali zgubi, kajti družba bo prevzemala le zdravo semensko blago. Družba kupi vsako množino v celih vagonih ali v manjših količinah. Opozarja se, da je res ta krompir namenjen edino za seme v Slo-

veniji, da se z njim odpomore onim krajem, kjer si ga niso mogli pridelati zadostno, da bi ga imeli za seme. Iz Slovenije se ta krompir ne bo izvažal. Pozivljajo se torej vsi oni kmetovalci, ki imajo kaj semenskega krompirja za oddajo, da to takoj pismeno ali ustno naznanijo Slovenski kmetijski družbi, Ljubljana Turjaški trg. 3.

Slovenska kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potreščine:

Apneni dušik po 160 K za 100 kg, takojšne prijave sprejema družba neobvezno, vreče mora naročnik sam dostaviti.

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graba, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabei, kokošmi itd., se dobi v zaklopnih po 50 g za 8 K.

„Ergofor“, fiziološki železo-apneni preparat se imenuje redilni prašek za živino, ki ga priporočajo celo iz živinozdravniške stroke posebno še za konje, a tudi za drugo živino. To sredstvo učinkuje baje posebno dobro ob današnjih slabih prehranjevalnih razmerah pri živini, ki ji primanjkuje močnih krmil in posebno pri konjih ovsa. Tega praška se poklada na dan in glavo: pri konjih po 2—4 ne polne žlice, pri govedu po 2—6 ne polne žlice, pri kozah in ovcah in prašičih po 1—2 ne polne žlice. V začetku je treba seveda polagoma navajati žival na ta prašek in šele čez nekoliko dni ji je pokladati določeno množino. Pri vsakem zavoju je zraven tudi primerno navodilo, kako se ta prašek poklada. En zavoj tehta 1 kg in stane 20 K.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnolobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd., stane 1 kg 12 K.

Kostni superfosfat po 200 K 100 kg. Vreče je treba družbi ob naročanju dostaviti.

Kostna moka po 106 K za 100 kg; jutaste vreče mora naročnik v napolnitev poslati.

Kožna moka po 106 K 100 kg; naročnik mora jutaste vreče dostaviti.

Melior, preskušeno sredstvo proti peronospori na trtah in proti drugim glivičnim in živalskim škodljivcem na vseh rastlinah, stane 1 kg za ude 3 K 40 vin.

Roženo moko, izvrstno dušičnato gnojilo, oddaja Slovenska kmetijska družba po 150 K za 100 kg brez vreč. To umetno gnojilo je posebno velike vrednosti za vinograde, ker se v zemlji razkaja le polagoma in deluje torej po več let. Pozivljemo vse kmetovalce, v prvi vrsti pa vinogradnike, naj si to umetno gnojilo naroče. Troši se ga lahko vsak čas, a treba ga je pa podkopati ali podorati. Vreče mora naročnik poslati.

Sladkorna pesa po 8 K 1 kg. Semenska pesa. Seme izvrstne severnonemške rumene in rdeče Mamut krmilne pese 24 K 1 kg.

Vreče. Vsak naročnik mora poslati za kostno moko, roženo moko, apneni dušik itd. svoje dobre jutaste vreče, ker dobiva družba vsa umetna gnojila i. t. d. sedaj samo le v papirnatih vrečah, ki jih železnica ne sprejema za odpremo v manjših pošiljativah.

Živinska sol po 220 K 100 kg. Vreče morajo naročniki dostaviti.

Zveplenokislo glino namesto galuna kot primes galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi ter jo oddajo po 1 K 1 kg.

Zveplo (zveplene ploščice) na juti za žveplanje sodov, najboljša, brez arzena, po 200 K 1 kg.

Otrobe. Tvrška Ferdo Sert, Koroška cesta v Mariboru, nam naznanja, da ima na prodaj okoli 50 vagonov lepih pšenčnih otrokov.

St. IIj v Slov. gor. Trgovca g. Vračko prodaja kuhinjsko sol za okoliš St. IIj, Jarenina, Svečina, Sv. Jakob, Kungota.

Tedenske novice

† **Kanonik dr. Suhač.** Kakor v spomladi, tako je gredo solnce, ki je stalo pretečeno soboto, dne 24. januarja na višku, ko smo položili k večnemu počitku na pokopališču Sv. Ane v Slov. gor. č. kanonika, dekana in župnika, gospoda dr. Suhača, ki je umrl 20. t. m. v 76. letu, ko je čez 35 let neutrudno župnikoval v lepi župniji Sv. Anovskih. Ko je pred končaj pol letom opravil zlato sv. mašo, si pač nihče ni mislil, da bo sicer tako krepki gospod tako kmalu podlegel neizprosni smrti. Pogreb je bil naravnost veličasten. Ceprav sobota, je došlo 20 duhovnih sobratov, med njimi tudi iz graške škofije sosedni župnik iz Cmureka. Novo imenovani dekanijski administrator g. J. Janžekovič, župnik Sv. Lenarta v Slov. gor., ki je imel govor ob zlatem jubileju rajnega g. kanonika, mu je govoril tudi sedaj v cerkvi slovo, vojni nadkurat v Mariboru, E. Terstenjak je opravil sveto mašo zadušnico, najstarejši in pričujoči dekanijski župnik g. J. Pajtlar iz St. Ruperta v Slov. gor. pa je vodil pogreb, katerega se je udeležil brat rajnega g. kanonika, profesor Matej Suhač iz Celja in druga številna vodbina od Sv. Jurja ob Ščavnici, posebno obilno pa župljani od Sv. Ane, med njimi z zastavo Marijina družba belo oblečenih deklet, ki so ta dan darovale sv. obhajilo za rajnega svojega dušnega pastirja. V smislu delovanja gospoda kanonika, ki je na tihem, ne da bi svet o tem vedel, podpiral razne dobrodelne naprave, se je zbralo med želujočimi gosti za dijaško kuhinjo v Mariboru in Celju, v katerih mestih je umrl gospod študiral, 412 kron. Bog daj g. kanonika, možu kremenitega značaja, visoke učenosti in blagega srca, vedno plačilo v kraju svojih izvolje-

nih, lepi župniji Sv. Ane pa kmalu novega predstojnika.

† **Toma Pušenjak.** Umrl je dne 23. t. m. na Cvenu pri Ljutomeru nadučitelj g. Toma Pušenjak, oče nadrevizorja g. Vl. Pušenjaka, v starosti 53 let. Obitelj Pušenjak je v sedmih mesecih obiskala štirikrat bela žena smrti: umrla je hčerka, mati, sin in sedaj oče. Kako priljubljen je bil pokojni nadučitelj, je pričel veličasten pogreb. Udeležilo se je sprevoda, katerega je vodil preč. g. dekan Ozmeč v spremstvu štirih duhovnikov, učiteljstvo iz okrajev Gornja Radgona in Ljutomer, zastopniki vseh uradov, gasilno društvo evensko in nepregledne množice ljudi iz župnije Ljutomer. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika nadučitelj K. Kovačič, ki je orisal v krasnem govoru delo pokojnika v šoli in izven šole, v imenu obočnanov evenskih in gasilnega društva na Cvenu gasiec-mladenič Škrobar, ki je opisal delo pokojnika za ljudski blagor. Nadučitelj Pušenjak je kot prvi nadučitelj novoustanovljene šole deloval 38 let na šoli, storil veliko za povzdigo sadjarstva, čebeloreje in vrtinarstva, bil ustanovitelj tamburaškega društva, bralnega društva, kmetijske zadruge, bikorejske zadruge in posojilnice.

Umrl je pri Sv. Štefanu pri Šmarju dne 12. t. m. Jožef Koprive, cerkveni ključar, velesposlovan in blag ter značajan mož. Vsi farani ga imajo v najboljšem spominu!

Poročil se je pri Sv. Tomažu pri Ormožu g. Joško Irgolič iz Savec z gđ. Liziko Marin. Neumornemu delavcu na polju izobrazbe in vrlemu narodnjaku obilo sreče v novem stanu!

Zaročil se je g. Rado Šturm z gđ. Tonice Drebenik iz Sv. Petra pod Sv. gorami. Vrlima zaročenecema prav iskrene čestitke!

Posnemajte! Na gostiji Tine Lapornika in Zalka Hočvarjeve na Pilštajnu so darovali gostje 220 K v dobrodelne namene.

Kmetijske žene in dekleta! Ugovarjajte z vso odločnostjo na shodih in s pismenimi protesti proti volilnemu redu, ki vam odreka volilno pravico. Za čas vojske ste bile dobre, da ste pridelovale vsem drugim stanovom kruh in druge življenjske potrebščine, a sedaj so dali liberalci volilno pravico samo mestnim — frajlam in gospem.

Čitatelji „Slov. Gospodarja“, pozor! Davčeno no.

Naša pisarna Kmetijske Zveze oblasti so začele razpošiljati čke za osebno dohodnino daj brezplačno pojasnila in nasvete v teh zadevah, v „Slov. Gospodarju“ pa prinesemo v pouk nekaj tozadevnih člankov. Prvi že izide prihodnjič. Storitve pravočasno v lastno obrambo vse in čitajte pazljivo te razprave!

Protest za protestom. Krivica, katero nam hoče naprtiti ententa, vpije do neba. 900.000 naših jugoslovancev hočejo žrtvovati nenasitnim Lahom, odrezati nas hočejo od morja, dati nam hočejo take meje, da nas Lah lahko vsak čas napade, a mi se ne moremo braniti. Proti takemu miru se mora dvigniti cela Jugoslavija od Soče do Vardara. Na vsakem shodu naše stranke naj se sklene tudi resolucija zoper zavrtni mir, ki ni nič drugega, kakor priprava za poznejši laški napad. Kjer žele prirediti nalašč protestne shode, naj sporoče v Maribor na naslov: Okrajni odbor Narodnega sveta za neodrešeno domovino, ki bo poslal govornika.

Dr. Korošec je interpeliral svojčas vojnega ministra radi podivjanosti med vojaštvom in nato je poslal general Smiljanič v priobčitev povelje, katerega je izdal na dravsko divizijo. Iz tega povelja objavimo nekaj temeljnih točk. General pravi: „Vera in moralna sta dva temelja, na katere se naslanja moč vojske v najhujših borbenih težavah. Petletna vojna nam je zapustila povsod samo moralne razdrtije: vojaki so izgubili čut za dostojnost. Pijančevanje in ostudne preklinjevanje, surovost in podivjanost pa onečašča vojaško obleko, jemljejo vojakov ugled in ga delajo nesposobnega, da bi vestno izpolnjeval svoje vojaške dolžnosti. Nравstvenost je zrcalo, v kateri se vidi duša komande in njenih vojakov.“ General zapoveduje nadalje: Da se morajo udeleževati službe prosti vojak in podčastniki sv. maše in pridige ob nedeljah in praznikih. Ravno vojaki v obmejnih krajih imajo dolžnost, da se prikupijo ljudstvu z lepim vedenjem in se pokažejo kot kulturni, izobraženi, ne pa divjaški narod.

Strajk premogarjev v Trbovljah. V premogokopih Trbovlje — Hrastnik se je začela 13. t. m. širiti med rudarji pasivna resistenca. Vzrok strajka je v delavski nezadovoljnosti radi dragine in pomanjkljive prehrane. Deželna vlada je povzela vse korake, da se prepriča o vzroku pasivne resistence in je naročila posebno komisijo, da prouči celi položaj. Kljub temu delavstvo ni nehalo s pasivno resistenco in je dobava premoga padla na 10 do 20 %. Radi tega je vlada odposlala v Trbovlje in Hrastnik vojaške posadko in poziv, da se odpusti vsak, ki nadaljuje pasivno resistenco. Delavstvo se ni uklonilo tej naredbi, produkcija premoga je še bolj padla, vlada je ukazala 22. t. m. zapor vseh jam v Hrastniku in Trbovljah ter odpust delavstva. Ze 22. t. m. so se oglašili v Ljubljani pri vladi zaupniki delavstva s prošnjo, da se jame zoper odpro. Obljubili so normalno delo in protestirali proti odpustu delavstva. Vlada je odredila takoj odpor jam pod pogojem, da se bo delalo redno in tudi ob nedeljah brez pasivne resistence. Vlada bo odposlala po zopetni redni produkciji premoga v Hrastnik in Trbovlje komisijo, da se prepriča o pomanjkljivosti prehrane in zdravstvenih razmer med delavstvom.

V Zagrebu stavka 800 do 700 tipografov. Tiskarska stavka bo dolgotrajna, ker se tiskarje pri-

pravišene na daljši boj proti stavkarjem. V Zagrebu izhajajo samo „Zagrebske Novine“ na štirih straneh. V tem listu so zastopana vsa uredništva v Zagrebu.

Divji prasičji delajo okoli Podčetrtka in Sv. Eme našim kmetom ogromno škodo. Nekaterim posestnikom so ugonobili ves krompir, koruzo in druge pridelke. Okrajno glavarstvo je sicer o tem poučeno po številnih priporočilih, a ničesar ne ukrene. Stiri leta se že klatijo cele črede teh zverin v omenjeni okolici in lovski najemniki, znani jajčji baron Zupano jih noče postreljati. Tudi človeška življenja so večkrat v resni nevarnosti — Dostavek uredništva: Dokler bodo liberalci in socialisti imeli vlado v rokah ne bo boljše. Saj je liberalni poglavar, predsednik deželne vlade za pol meseca skrajšal čas, ko so se smeli streljati zajci.

Kmetški mož od Sv. Stefana nam piše: Ko smo epoldne udeleženci začeli skupno moliti angeljskoješčenje, so samostojneži že takrat nameravali z naskokom. Ko pa slišijo molitev, pa so se odstranili z besedami: Farji in farški podrepani molijo. Bežimo proč! In šli so k Habjanovim litrom. Krčmarja Habjana pa vprašam: Kdo ti je znosil tvoje bogastvo skupaj? Romarji sv. Roka in ostalo krščansko slovensko ljudstvo. Kdo te je izkopal iz blata? Pristaši Kmetске zveze smo bili tisti. A danes ti povemo: Daleč, daleč se bomo izognili hiše v Smarju, v kateri si napadel s svojimi pijanci mirno krščansko ljudstvo. Tudi vole in bike kupuj odslej samo pri tvojih samostojnežih. Vsi, pa ki smo ostali zvesti krščanski moži, bomo širili Kmetске zvezo, t. j. našo krščansko stranko.

Slovenske gorice. V izveštjih dunajske zemljepisne družbe, letnik 1919 je izšel znanstven spis o naših Slovenskih goricah. Iz tega spisa posnamemo sledeče zanimive stavke: St. 264. Kdor hoče umno svnjerejo praktično študirati, naj gre učiti se k slovenski kmetiji. St. 271. Vojna je že pokazala spremembe, katerih posledice ni mogoče preceeniti. Vojna ni le ustavila delovanja nemških obrambnih društev, ampak je tudi slovenskega kmeta obogatila (?), tako da nemški meščani, n. pr. ogroženega Sv. Lenarta ne bodo mogli z njimi tekmovali, kedar bode šlo za pridobivanje ali ohranjanje sveta potom dedvanja, ali nakupovanja. Vrhulega pa imajo nemški posestniki veliko manj oktrok kakor slovenski. St. 270. Tu ob južni železnici so delovali Slovenci, katere je z veliko vnmom vodila pod vlado škofa Napotnika čisto slovenska duhovščina, izredno živahno na tem, da napravijo zvezo s St. Iljem, njihovo glavno trdnjavo. Tudi na tem mestu bodi omenjeno, da ima glavno zaslug za ohranitev in okrepitev nemštva v teh krajih tiho delujoča „Südmark-a“. Te ugotovitve nemškega znanstvenika velja zapomniti!

Najlepša knjiga za sv. postni čas je „Marija, Zalostna mati.“ Spisal dr. Josip Hohnjec, profesor v Mariboru. Ta knjiga je primerna za vsakogar, zlasti za krščanske mladenke in matere, da jo čitajo in premišlujejo vsak dan, posebno pa ob petkih v postu. Mirno lahko trdimo, da je enako dobrih knjig, kakor ta le malo med ljudmi. Dobi se pa v tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane s poštnino vred 7 K. Krščanske mladenke, krščanske matere — sežite po tej izborni knjigi!

Bralno društvo na Ponikvi je imelo preteklo nedeljo popoldne svoj redni občni zbor. Domači gosp. župnik je kot predsednik poročal o delovanju društva, omenil težave, ki jih je društvo imelo. Blagajnik in tajnik g. Zličar nam je podal poročilo o književnem in denarnem stanju, ki je prav povoljno. Daljši nagovor je imel poslanec Vesenjak, ki je povdarjal važnost strokovne in srčne izobrazbe in kazal na domačih vzgledih korist prave izobrazbe. Bralno društvo ima pod vodstvom domačega vnetega organista prav izborn fantovski tamburaški zbor. Sedaj pripravljajo fantje in dekleta tudi močan pevski zbor. V prisrčnih besedah je mladino pozdravil tudi domači župan Vrečko, g. kaplan pa je pridno vpisoval in bodril za pevski zbor. Vneti blagajnik g. Zličar je imel mnogo posla z vpisovanjem udov, večinoma fantov in deklet. Odbor društva se je spopolnil in sklenilo se je prirediti več poučnih in zabavnih prireditev. Lahko rečemo: med mladino v Ponikvi živi in deluje krepko naprej Slomšekov duh.

Tretje predavanje g. dr. Toplaka o „higijeni naših žen, mater in otrok (higijena otrok)“ se vrši v soboto, dne 31. t. m., zvečer v mali dvorani Nar. doma. Uljudno vabimo naše žene in odrasla dekleta. — Mariborsko-slovensko žensko društvo.

Ženska zveza v Celju priredi v nedeljo, dne 1. svečana, ob treh popoldne shod v vrtni dvorani pri „Belem volu.“ Članice, kakor tudi še nečlanice, ste uljudno vabljeni, da se v obilnem številu udeležite tega važnega shoda!

Okrajni šolski svet v Prekmurju je imel sejo dne 24. t. m. Nastavljali so se učitelji.

Pošiljatve iz Amerike. Chicago, Ill. 1. 20. Slavno uredništvo! Kot zastopnik pošiljatve zabojev, katero vodi Slov. Narodna Zveza s sedežem v Clevelandu, Vam poročam, da sem sprejel in odposlal iz Chicago 147 zabojev, naslovljene v razne kraje Jugoslavije. Med temi je 20 zabojev za Spodnje-Stajersko in Prekmurje. Priložim imenik, ako ga blagovolite obelodaniti. Pripomnim, da so to zaboji, ki so bili odposlani skozi moje roke iz Chicago. Rojaki, ki imajo sorodnike po drugih mestih Združenih držav, lahko ravnотako pričakujejo kake pošiljatve ter bodo pozneje vsi obveščeni. Z odličnim spoštovanjem Ivan Gottlieb, zastopnik za Chicago, rodom iz Mozirja v Sav. dolini. — Imena prejemnikov (v oklepajih imena pošiljateljev): Mihael Vozlič, Ljutomer (Alojzij Stainko, Chicago); Martin Omerzel, Zdole 65, pošta Videm pri

Krškem (Jožef Omerzel); Neža Sikošek, Koprivnica (Frančiška Sikošek); Julijana Bohinec, Veščica, pošta Ljutomer (Mike Bohinec); Franc Zavratnik, Kamensčak 91, pošta Ljutomer (Andrej Potočnik); Kat. Zdravec, Veščica, Ljutomer (Frank Zdravec); Jožef Dijak, Stročja vas 12, Ljutomer (Jožef Dijak); N. Simonišek (2 zaboja), Koprivnica 36, pri Rajhenburgu (Katy Simonišek); Anton Misja, Ljutomer (Adolf Misja); Jožef Čačovič, Belatinci, Prekmurje (Marija Čačovič); Ana Savnik, Dolenja vas 47, pošta Videm ob Savi (Louis Savnik); Terezija Skafar, Crensovc, Prekmurje (Martin Žižek); Ana Mataič, Crensovc, Prekmurju (Ivan Čurič); Franc Vörös, Nadlica, pošta Törnsche, Prekmurje (Jožef Cseh); Agnes Haingl, Crensovc, Prekmurje (Frank Haingl); Ter. Schvajger, Katzenbach, pošta Sv. Lovrenc (Jožef Kraner), Bayard, New-Mexico; Ana Tompa, Crensovc, Prekmurju (Ivan Tompa, Chicago); Zenko Marko v Crensovcih 16, Prekmurje (Zenko Marko); Martin Jevšnik, Pleterje 30, pošta Videm ob Savi (John J. Kerstnik).

Urad oblastne zaščite dece in mladine za Slovenijo in Ljubljano se je preselil iz svojih dosedanjih prostorov v deželnem dvorcu v poslopje deželne vlade na Bleiweisovi cesti št. 10, II. nadstropje, sobi št. 18 in 19. Zaradi preselitve ne sprejema strank do dne 24. t. m.

Organizirajte pri vsaki cerkvi prodajo naših listov: „Slov. Gospodarja“ in „Straže“. Nekateri lože dajo sproti 60 vinarjev, nego skupaj 24 K. Prodaja listov je popolnoma prosta. Razprošajalci pa še poleg tega zaslužijo lepe svote. Pišite upravnistvu „Slov. Gospodarja“.

Razgled po svetu.

Prefrigana sleparija. Meseca decembra l. l. je prišla k župniku v Döblingu na Dunaju neka mlada dama zelo prijetne zunanosti ter se je predstavila kot Stefanija Bildl, uradnica za preskrbo. Povedala je, da je pooblaščenca od švicarske misije, da zbere otroke revnih staršev, ki bi šli v Švico. Spraviti namerala skupaj cel vlak otrok ter jih spremiti v Švico, koder bodo preskrbljeni pri dobrih ljudeh. Dama je nastopala zelo samozavestno, poznala je vse tozadevne razmere. Stvar so razglasili po šolah, sklicala je celo roditeljski večer, da pojasni celo zadevo staršem. Zanimanje je bilo velikansko. Slednjič je rekla, da je treba plačati od vsakega otroka 40 K. Tako je zbrala nad 10.000 K. Dne 29. decembra bi imel odriniti vlak, takrat je pa rekla, da pojde radi prometnih težav ta vlak še le dne 5. januarja. Ker pa tudi takrat ni bilo za odhod še nobenih priprav, so damo naznanili policiji, ki jo je zaprla. Rekla je, da je nevesta bivšega častnika generalnega štaba Aleksandra pl. Moussing Musel in da je vse to delala z dobrim namenom po navodilu svojega ženina. Ker pa dotičnega ženina ne morejo najti in je sploh negotovo, če res obstoji, so talentirano damo vseeno pridržali v zaporu.

Španska bolezen na Japonskem. Na Japonskem grozno razsaja španska bolezen. V glavnem mestu Tokio je zbolelo 200.000 oseb. Vsak dan umrje okrog 1700 na tej grozni bolezni.

Po Dunaju in Budimpešti tudi grozno razsaja španska. Na Dunaju je pri obolelih na španski 10% smrtnih s pljučnim vnetjem.

Pozor!

Novi občinski volilni red.

Novi volilni občinski red določa v bistvenih točkah sledeče:

1. V občinah se odpravijo razredi, volitev je splošna in tajna.
2. Aktivno volilno pravico (pravico voliti) ima vsak moški, ki je dopolnil 21 let, stanuje v občini vsaj dve leti, javni nameščenci pa, ki bivajo v občini od 1. januarja. Zenske imajo aktivno volilno pravico, (pravico voliti) če so stare 21 let, če imajo osem razredov ljudske šole, ali meščansko šolo, ali štiri razrede srednje šole, ali da so samostojne gospodinjke. Zenska voli tudi, če je mož odsoten ali pa da ona gospodari v imenu svojih nedoletnih o rok.
3. Pasivno volilno pravico (pravico izvoljen biti) imajo oni, ki zadostajo točki 2 in so dopolnili vsaj 24. let.
4. Kdor je bil kaznovan vsled verižništva in nekaterih drugih pregreškov, nima nobene volilne pravice.
5. Kdor sodeluje pri občinskem referatu (tajnik, občinski sluga) ne more biti izvoljen, pač pa sme voliti.
6. Voli se osebno in na volišče mora priti vsak, drugače se kaznuje. Voli le oni, ki v občini stanujejo.
7. Redovnice nimajo nobene volilne pravice.
8. Občine do 500 prebivalcev, volijo 10 odbornikov, do 2000 volijo 16, do 5000 volijo 24, od 5000 do 10.000 volijo 32, nad 10.000 občanov volijo 40 odbornikov. Vedno se voli ravnотoliko namestnikov kot odbornikov.
9. Volitve se vršijo po poročnem volilnem redu.

10. Stranke postavijo volilne liste. Vsak kandidat sme biti le na eni volilni listi, ki jo mora sam lastnoročno podpisati in se s tem obveže, da izvolitev sprejme. Ravno to velja tudi o namestnikih. V slučju, da je kdo kandidaturu sprejel in noče izvolitve sprejeti, tedaj izgubi volilno pravico za tri leta. Kdor podpiše eno listo, ne more podpisati kakšne druge, ako podpiše je kaznovan.

11. V kandidatni listi je lahko vsak četrti kandidat ženska, ki ima volilno pravico, in je stara 24 let.

12. Voli se samo kandidatne liste, ravnih kandidatov se ne sme mešati, sicer je volilni listek neveljaven.

13. Na dan volitve je vsak alkohol v občini prepovedan.

Opomba. Opozarjamo vse naše pristaše, ki se že mogoče podpisali kako volilno listo, ki so jim jo usilili: samostojni, liberalci in socialisti, naj svoj podpis prekličejo in podpišejo volilno listo kandidatov Kmetске zveze. Ta preklic se mora izvršiti sedaj takoj, ko se je objavil volilni načrt, pozneje bi bilo prepozno. Pristaši Kmetске zveze, le v volilni boj za kandidate Kmetске zveze!

Celje. Dne 26. t. m. se je oženil načelnik celjskega orlovskega okrožja brat Jožef Pišek z gđe. Marijo Flajs iz Zalca. Delavnemu in odločnemu kat. možu želimo obilo sreče v novem stanu!

Celje. Tečaj za celjsko okrožje se vrši od sobote, dne 31. t. m., do dne 2. februarja. Vsi udeleženci se naj zberejo v soboto ob osmih zjutraj pri „Belem volu.“ Vadle se bodo predvsem vaje za mariborsko prireditve. — Od 3. do 6. februarja je tečaj za Orlice celjskega okrožja. Zbirališče: dvorana pri Belem volu.

Kršč. slov. organizacija v Sloveniji! Dragi bratje! Kakor vam je znano, se je tudi v našem Prekmurju začela razvijati orlovska organizacija. Kakor veste, je začetek povsod težek in lahko si mislite, kako težek je pa pri nas, kjer ljudstvo sploh ne pozna nobene izobrazbe. Da se temu nekoliko odpomore, smo sklenili bratonski Orli, da ustanovimo tu pri nas čitalnico, ker pa čitalnica brez knjig ne more obstojati, se z zaupanjem obračamo na Vas in Vas prosimo, usmilit se nas in nam pošljite vsaj vsak odsek, ako je mogoče, vsaj po eno knjigo leposlovne vsebine. Z orlovskim pozdravom! Bog Vas živi! Pošljite na naslov: Orlovski telovadni odsek Bratonci, pošta Beltinci, Prekmurje.

Prireditve.

Maribor. Jugoslovanska Strokovna Zveza, skupina služkinj, priredi v nedeljo, dne 1. svečana v Flosarski ulici št. 4 gledališko predstavo „Lurška pastirica.“ Začetek ob štirih popoldne. Predprodaja vstopnic v soboto od treh naprej in v nedeljo od 9. do 10. ure dopoldne.

Zrkovec pri Mariboru. Naša požarna bramba priredi dne 1. februarja v gostilni Roiko na Spodnjem Pobrežju svoj bal. Začetek ob treh popoldne. Vstopnina v predprodaji 3 K za osebo, pri blagajni na dan prireditve 4 K za osebo. Svira lastna godba. Za mestne obiskovalce je na razpolago ob 5. uri popoldne voz pri gostilni „Andrej Hofer“ pri Sv. Magdaleni. Za mnogoštevilen obisk prijateljev naše požarne brambe iz mesta in okolice prosimo uljudno — načelstvo.

Slivnica pri Mariboru. Izobraževalno in bralno društvo v Slivnici pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 1. februarja, popoldne po večernicah, ljudsko igro „Deseti brat.“ Sodeluje tamburaški zbor iz Hč. Ker se predstava vrši po znižani ceni, se vabi cenjeno občinstvo od blizu in daleč k najboljšeji udeležbi. — Odbor.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Bralno društvo in Dekliška Zveza vabita na društveno prireditve dne 2. svečana 1920 v Slomšekovi dvorani. Nastopi tamburaški in pevski zbor, uprizori se dekliška igra „Večna mladost in večna lepota“, fantje pa podajo nekaj šaljivega. Začetek točno ob treh. Sedeži so po 8, 6 in 4 K. Prosta zabava s tamburanjem in srečolovom se vrši pri g. Jurešu.

Markovci. Na Svečnico prirede otroci Marijinega vrtca v Markovcih popoldne po večernicah v posojilnici: „Marijin otrok“ in „Kaznovani šaljivec“ s petjem, deklamacijam ter venčanjem Brezmadežne. Pridite, prijatelji Marijini in nedolžnih otrok!

Šoštanj. V nedeljo, dne 1. februarja, popoldne po večernicah, bo v dvorani hotela „Union“ po naviljanje zgodovinske igre s petjem „Junaško Blejke“ v štirih dejanjih in saloigra „Strahovi.“ Pridite zlasti tisti, ki zadnjič vsled prevelike tesnobe niste mogli noter!

Dobrna. Bralno društvo se v svojih novih prostorih dobro razvija. Priredilo je že več iger, ki so bile dobro obiskane. Na Svečnico popoldne bo zopet prireditve, na kar opozarjamo tudi sosedne kraje. Igra se: spevoigra „Kovačev študent“ in „Prisiljen stan je zanflčevan.“ To je zadnja prireditve pred Veliko nočjo, zato vsi na njo!

Mala naznanila.

Ovčjo volno

kupuje Henrik Rimus, trgovec
v Mariboru, Tržaška cesta 25. 12

Sprejemam učenca za trgovino z
železino. Ponudbe vposlati na
Peter Majdic, Celje. 44

Učenec se takej spreje pri gosp.
Anton Marčič, usnar v Slovenski
Bistrici. Starost od 16 do 18 let,
na tri leta, za obleko in hrano se
bode skrbelo. 33

Sprejme se učenec poštenih sta-
rišev, čvrste postave, kateri ima
veselje do pekarske obrti, pri
Francu Teržanu, pek, Petrovce pri
Celju. 55

Slikarske patrene proda Juteršnik,
Maribor, Brandis ul. 3. 59

Dobro kisto zelje vsako množino
kupi Lovrec, Maribor, Kasino-
gasse 2. 60

Vinčarja, ki ima štiri delavne
moči in lastni dve kravi sprejme
po dogovoru Jožef Mule, mesar
in krčmar v Bašah. 61

Več kosj po zmernih cenah za
oddati pri Petru Majdic, paromlin
Celje. 31

Krojaškega učenca iz pošene
niše sprejme takoj Alojz Arbeiter,
Maribor, Bravska ulica 15. 26

Oranže Limone Mandaline Rozine

oddaja na debelo po ceni

Adolf Kos

Maribor, Glavni trg.

„Vardar“

sladna kava na debelo in drobna!

glacirana in neglacirana

odprta v vrečah, kakor tudi

glacirana v zavoj. po 200 in

500 g poljubno množino po

najnižji. dnev. cen. prodaja

Jvo Glogovič.

Glavni trg št. 21

podružnica MARIBOR.

Izgubila se je železniška legiti-
macija na postaji Maribor 17. jan.
Prosim, pošteti najditelj naj jo
pošle proti lepi nagradi na naslov:
Rosa Ratsj pošta Poljčane. 74

Vinčar, se sprejme pod ugodnimi
pogoji takoj pri, **Fani Nasko**,
Lajtersberg pri Mariboru za Glav-
nim kolodvorom. Tam se sprej-
mejo tudi delavci za vinograd pro-
ti dobren plačilu. 73

Kupimo prazne vreče.
Ponudbe na „Balkan“
trg. šped. in komis. del.
dražba v Mariboru. 71

Na predaj je en veliki zajčji hlev
ima 24 odelkov, na Teznu št. 29
in tudi eno posestvo, 2 njive
in eden travnik je na prodaj; vpra-
ša se tudi na Teznu št. 29. Mari-
bor. 69

Višakobreja lepa telica, monta-
focara, dobrega plemena se za-
radi odpotovanja hitro proda. Zve
se v gostilni Kreitneja v Rogozi
pošta Hoče. 70

Apno iz Zagorja ravnokar došlo;
v zalogi tudi razni izdelki iz ce-
menta, C. Pickl Maribor, Volks-
gartengasse 27. 67

Vinčarja s 4-5 delavskimi moči
sprejme Sernac Kamnica pri
Mariboru. 72

Proda se lepo posestvo pri Sv.
Rupertu št. 21, Slov. gor. Hita
zidana, z opeko krito vse, kuhin-
je vse slikane. Svinjski hlev čista
nov tudi z opeko krito. Stiskalnica
za sadje v dobrem stanju tudi z
opeko krito. Goveji hlevi zidani
in slamo pokriti. Lepi sadonastnik
se dobi 21-25 polovnjakov sliv in
se napravi 20-25 polovnjakov ja-
boljčne pijače. Nadalje je 7 do-
bro obdelanih njiv, lep travnik,
lep gozd, s smrekovim in Hrasto-
vim lesom za več novih poslopij.
Posestvo je na malem hribu 2 1/2
ure od železnice in je celo pose-
stvo skupaj. Posestvo se da tudi
na keso predati. Kupci se imajo
za ogledati pri Francu Kranje
gostilničar pri sv. Rupertu, Slov.
gor. pisemu ali ustmeno. 76

KOTLE

za žganje, pralne kotle, banke,
štedilnike in vsa v kotlarsko obrt
spadajoča dela izvršuje točno in
po zmernih cenah

Lovrenc Tomažič, Maribor
Sečnjaka ul. 24.

E. KOHNSTEIN in A. REISMAN

trgovina z usnjem

MARIBOR

GRAJSKA ULICA 20

prilagodena slavnemu občinstvu svoje bogato za-
logo raznovrstnega usnja ter čevljarških po-
trebščin po najnižjih cenah. 52

Potrebujete trpežne

?čevlje?

Potem si oglejte veliko zalogo pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2

tam dobite zanesljive močne, vsakovrstne
čevlje, po najnižji ceni tako tudi galante-
rijsko blago, torbice za trg, potne košare itd.

Pestrožba točna!

Cene brez konkurence!

OGLASNA ODPRAVA „JADRAN“, MARIBOR.

Pšenične otrobe

prve vrste oddaja v vsaki množini v

ekspozitni trgovini

Ferdo Sert, Maribor,

Koroška cesta 21.

S prežalostnim srecem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem bridko vest, da je naš iskreno ljubljani mož, oče in brat
gospod

Matija Krajnc

usnar in posestnik v Gornjemgradu

dne 22. januarja 1920 zvečer ob 3/4 6 uri, po kratki in mučni
bolezni, previden z sv. Zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnega se je vršil v soboto 24. jan. ob 10. uri
dop. na pokopališče sv. Marije Magdalene, kjer so se tudi brale
sv. maše zadušnice.

Priporočamo ga v pobožno molitev.

Jožef, Franc,
sinova.

Ivana Krajnc, žena,
Ana vdova Bezovšek.

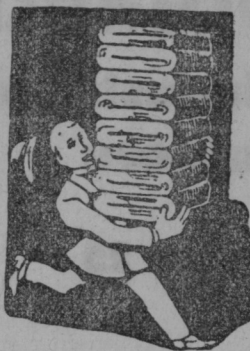
Ivana, Štefaniya, hčere.

Marija Vogel,

Franca Fricel,

sestri.

SUKNO! SUKNO!

in kamgaru za moške obleke,
volno, parkant in modrovino za
ženske obleke, šifon, belo in pi-
sano platno za perilo in razno
manufakturno blago, kakor tudi
razne robce, srajce, odeje pro-
daja doma in razpošilja po celi
Jugoslaviji zaradi velikega nakupa
v inozemstvu po čudovito nizkih
cenah veletrgovina in razpoši-
ljalna

R. Stermecki, Celje št. 300
Slovenija. 493

Kar ni odrezano se zamenja ali
vrne denar.

Naročite takoj ilustrovani cenik.

! Novosti za neveste! POZOR!

Ne zamudite prilike si ogledati ravnokar
nevo došlo zalogo raznega manufakturnega
blaga, pri trtiki:

Sirec & Drogenik, Celje

Krekov trg št. 53

POZOR! Velika izbira svilenih robcev.

Gostilničarji, kavarnarji, vinogradniki pozor!

[Trgovina z vinom]

Oset & Cajnko, Slov. Gradec

Naznanjamo, da imamo veliko zalogo najboljšega sortiranega
vina kakor: muškatalje, rizling, šipon, burgundec, portu-
giser, šilhar, pristnega ljutomercana, pokrčana, haložana,
bizeljčana ter črna dalmatinska in banatska stara in
nova vina.

Kupujeva:

iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po naj-
boljših cenah.

Vino v steklenicah (buteljke).

Razpošiljanje vina v sodih od 50 l naprej.

Se priporočava

Andrej Oset in Franjo Cajnko.

Raznašalci

za naše liste se sprejmejo proti do-
bremu zaslužku. Cirilova tiskarna.

SODE

posebno za mast

in zaboje odda preživil-

ni urad okrajnega gla-

varstva Maribor na jav-

ni dražbi. Dražba se vrši

v četrtak dne 29. t. m. in sicer:

dražba za sode ob 9 uri

v Edmund Šmidovi ulici

št. 8, dražba za zaboje

ob 11 uri v Meljski ce-

sti št. 26, (tvrška Gul-

da.) 63

Predprodajo vstopnic za Planinski ples se je dalo za
člane g. Majer Franjo, trgovec na Glavnem trgu, za nečlane
gdč. Lenart, trafika v Gosposki ulici in g. Ellinger, trgovec
na Magdalenskem trgu. Vstopnina znaša v predprodaji za
člane 12 K, za nečlane 20 K, pri večerni blagajni dne
1. februarja za člane 15 K, za nečlane 25 K. — Preskrbite
si pravočasno stopnice, ker se jih je izdalo le omejeno
število.

Najnovejše! Sv. Evangeliji in Dejanje apostolov

je knjiga, kakor je Slovenci dozdaj še
niso imeli. Obsega vse evangelije in de-
janje apostolov z razlago. Oblika molit-
venika lična. Vezava priključljiva. Cena s
poštino vred K 6'90. :: Naroči se v

tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Slovenci! Sežite po znameniti knjigi!

„IDEAL“

Fran Josipa cesta 9 Maribor Vetrinjska ulica 16

Pralnica, Svetlolikalnica

Čistilnica

za ženske in moške obleke. Vodstvo odlikovano na raz-
stavi v Parizu 1914.

„CROATIA“

zavarovalna zadruga v Zagrebu.

Zavarovalni oddelki:

Požar Vlom Nezgode

Življensko zavarovanje Ljudsko za-

varovanje brez zdravniške preiskave.

Ponudbe sprejema in daje pojasnila:

**Okrajni zastop za Maribor in
okolico.**

Stevu Tončič, Maribor Windenauerjeva ul. 8.

Nova smrt

za podgane in miši, katere se zamore popolnoma in zanesljivo zatreti le z novo 10 let rabljivo iznajdbo avtomatična past „Samostavljanka“ v eni noči se lahko vjame 20—30 miši ali podgan. Za vspeh jamčijo mnogobrojna priznana pisma. Cena z navodilom za 1 kom. I. vrste nekoliko večji K 25 II vrste malo manjši K 16. Cenjena naročila se prosijo pod „Samostavljanka“

Inf rmatič-
ni zaved **Drago Beseljak**
LJUBLJANA. Cenkarjevo nabr. 5.

Čistilni stroji za žito (mlini za vežati)

najboljše vrste, ki prekašajo vse dosedanje tovarniške izdelke glede trpežnosti, ličnosti in lahke umevne sestave. Cene strojev so izvanredno nizke ter jamčim za vsak stroj 10 let. — — — Natančna pojasnila daje

J. Pučko. Budina
p. PTUJ, Štajersko.

Odvetnik

dr. Andrej Veble

naznanja, da je otvoril

odvetniško pisarno pri Sy. Lenartu v Sl. g.
(v posojilniški hiši, I. nadstropje). 515

ZAHVALA.

Po težki izgubi svojega predragega so-
proga, oziroma očeta

Dr. Antona Gregorec
okrožnega in železnicega zdravnika

se čutimo dolžnih, da izrekamo iskreno za-
hvalo vsem onim, ki so nam v teh bridkih urah
stali ob strani. Zahvaljujemo se veleč duhovščini,
osebito uč. g. p. Petru Žirovniku na delitvi
sv. zakramentov in na duhovni tolažbi v bo-
lezni in v zadnji uri, — cenj. gg. kolegom-
zdravnikom, posebno gospodoma Dr. Stuhca
in Dr. Jenko na vsej požrtvovalnosti, — pev-
skemu zboru, vsem narodnim društvom, —
vsem darovalcem vencev, vsem udeležencem
spreveda — in sploh vsem udeležencem spre-
veda — in sploh vsem, ki so na eden ali
drugi način znani sočetovali.

Da bi jim bil Bog plačnik!

Ptjaj, dne 18. prosinca 1920.

65 Žalujota obitelj dr. Gregorceva.

Karel Kocijančič

kamnoseška industrijska
obit v Mariboru

Schillerjeva ulica 25

priporoča svojo zelo bogato zalogo v žrkih,
nagrobni spomenikov, ploščah za umi-
valne mize in za pohištvo, vsa betonska
in podobarska dela. Prevzema vsa v
njegovo stroko spadajoča cerkvena dela
kot oltarja, prižnice, ter sploh vsa cer-
kvena dela v kamnu, kot svedoči mari-
borska frančiškanska cerkev. Ves obrat
na stroje! Lastni kamenolom pri Slov.
Bistrici, industrija za granit, mramor in
sienyt.

1664—424

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z. o. z. inženirska
pisarna in stavbeno podjetje
LJUBLJANA, MARIBOR.
EE Sodna ulica št. 233 Viktringova ulica št. 34
Brzjavni naslovi: JIP—LJUBLJANA. — — — JIP—MARIBOR

Oddelek 1. Projektirni proračun. Naavetovaje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo
Oddelek 2. Vodne gradbe; izrabs vodnih sil; poljedelska melioracija
Oddelek 3. Beton, železobeton. Železne kon-
strukcije
Oddelek 4. Železnice, ceste, predori, mostovi
Oddelek 5. Industrijska in gospodarska po-
slopja
Oddelek 6. Komercialno razpeševanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

P. Z. Z. R. Z.

V MARIBORU, STOLNA ULICA 6

Obrestuje hranilne
vloge po 3 odstot.

Daje posojila pod ugodnimi
pogoji na vknjižbo, po-
:: roštvo in zastavo ::

Pojasnila daje vsak dan
od 8. do 12. ure dopoldne
in od 2. do 5. ure popoldne

Uredne ure vsak dan od 9. do 12. ure

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

Telefon šte. 113

KOROŠKA CESTA ST. 5

priporoča raznovrstne tiskovine za žup-
nijske, občinske, šolske in posojilniške
urade, vizitnice, lepake, letake, vabila,
račune, zavitke, poročne kartice — sploh
vse v tiskarsko obrt spadajočo delo.

Telefon šte. 113

CENE ZMERNE!!!!

POSTREŽBA TOČNA!